

PREIĻU REĢIONA

PUBLISKO BIBLIOTĒKU

DARBA PĀRSKATS

2021

Saturs

PREIĻU REĢIONA PĀRSKATA PERIODA KOPSAVILKUMS.....	6
1. VISPĀRĪGS PREIĻU REĢIONA BIBLIOTĒKU RAKSTUROJUMS	7
1.1. Īss situācijas apraksts	7
1.2. Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā.....	8
1.3. Pārskata periodā paveiktais no bibliotēkas stratēģijā (attīstības plānā) definētajiem virzieniem un uzdevumiem	8
1.4. Darbs ilgtspējīgas attīstības mērķu jomā	9
1.5. Bibliotēku akreditācija	9
2. FINANSIĀLAIS NODROŠINĀJUMS	10
3. MATERIĀLĀ UN TEHNISKĀ STĀVOKĻA VĒRTĒJUMS.....	11
3.1. Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi.....	11
3.2. Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām	11
3.3. Jaunu ēku būvniecība.....	11
3.4. Bibliotēkas iekārtas un aprīkojums	11
3.5. Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā.....	13
4. PERSONĀLS.....	14
4.1. Personāla raksturojums	14
4.2. Apbalvojumi un pateicības	14
4.3. Finansējums personāla attīstībai	16
4.4. Problēmas un to risinājumi personāla jomā	16
5. PAKALPOJUMU PIEDĀVĀJUMS UN PIEEJAMĪBA	17
5.1. Galvenie darba rādītāji	17
5.2. Pakalpojumu attīstība, jauninājumi.....	18
5.3. E-grāmatu bibliotēka.....	19
5.4. Lasītāju viedokļa izzināšana, aptaujas	20
5.5. Ārējie apkalpošanas punkti kā pakalpojums.....	21
5.6. Pakalpojumu sniegšanas vieta kā pakalpojums	21
5.7. Bibliotēku pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām.....	21
5.8. Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām, interešu grupām ...	22
5.9. Uzziņu un informācijas darbs	24
5.10. Bibliotēkas izglītojošā darbība.....	25
5.11. Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem	25
5.12. Elektroniskais katalogs kā pakalpojums	26
5.13. Digitalizācija – kopaina, īss situācijas apraksts	28
5.14. Iekšzemes un starptautiskais SBA	29

5.15. Problēmas un risinājumi bibliotēku pakalpojumu un pieejamības jomā	29
6. KRĀJUMS.....	31
6.1. Krājuma komplektēšanas politika un organizācija	31
6.2. Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums	32
6.3. Rekatalogizācija.....	32
6.4. Krājuma pārbaude (inventarizācija).....	32
6.5. Krājuma rādītāji	33
6.6. Datubāzes.....	34
6.7. Krājuma un datubāzu popularizēšana	34
6.8. Darbs ar parādniekiem	35
6.9. Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības.....	35
7. DARBS AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM	36
7.1. Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji	36
7.2. Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija.....	37
7.3. Bērnu un jauniešu literatūras krājuma veidošana un papildināšana	38
7.4. Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana.....	38
7.5. Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes	39
7.6. Sadarbība ar izglītības iestādēm “Kompetenču pieejas mācību saturā (Skola2030)” ietvaros	42
7.7. Bibliotēku sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums	43
7.8. Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā	44
7.9. Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi	44
8. NOVADPĒTNIECĪBAS DARBS	46
8.1. Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes ..	46
8.2. Novadpētniecības krājums	47
8.3. Novadpētniecības darba popularizēšana	47
8.4. Sadarbība novadpētniecības jomā.....	49
8.5. Jauninājumi novadpētniecības darbā	51
8.6. Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi	51
8.7. Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības.....	52
9. PROJEKTIZSTRĀDE	53
9.1. Projektu apkopojums	53
9.2. Projektu apraksti	53
9.3. Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem.....	54
10. PUBLICITĀTE.....	55
10.1. Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem.....	55

10.2. Bibliotēkas informācija tīmeklī.....	55
10.3. Veiksmīgākie bibliotēkas popularizējošie pasākumi	56
10.4. Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi	57
11.SADARBĪBAS TĪKLA RAKSTUROJUMS	58
11.1. Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām.....	58
11.2. Sadarbības partneri reģionā un Latvijā	59
11.3. Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība	61
11.4. Bibliotēku interešu aizstāvības darbs.....	61
Pielikums.....	62

Saīsinājumi

PGB – Preiļu Galvenā bibliotēka
BIS ALISE — bibliotēku informācijas sistēma ALISE
BLN — Bērnu literatūras nodaļa
CB — centrālā bibliotēka
SBA — starpbibliotēku abonements
COVID-19 — infekcioza slimība, kuru izraisa nesēn atklāts vīruss no koronavīrusu grupas
CV — *Curriculum vitae* (latīņu val.): īss dzīves apraksts
EUR — eiro
ES — Eiropas Savienība
NVO — nevalstiska organizācija
PII – pirmsskolas izglītības iestāde
PMLP — Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
MARC — *Machine Readable Cataloging*: mašīnlasāmā katalogizācija
UDK — *Universal Decimal Classification*: universālā decimālā klasifikācija
VSAA — Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
DOM — Digitālā bibliotēka
KISC — Kultūras informācijas sistēmu centrs
LBB — Latvijas Bibliotekāru biedrība
LBB JSS — Latvijas Bibliotekāru biedrības Jauno speciālistu sekcija
LIKTA — Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācija
LNB — Latvijas Nacionālā bibliotēka

Grāveru bibliotēka – Krāslavas novada Grāveru pagasta bibliotēka (pirms tam – Aglonas novada Grāveru pagasta bibliotēka)
Kastuļinas bibliotēka – Krāslavas novada Kastuļinas pagasta bibliotēka (pirms tam – Aglonas novada Kastuļinas pagasta bibliotēka)
Šķeltovas bibliotēka – Krāslavas novada Šķeltovas pagasta bibliotēka (pirms tam – Aglonas novada Šķeltovas pagasta bibliotēka)

PREIĻU REĢIONA PĀRSKATA PERIODA KOPSAVILKUMS

Darba prioritātes:

- administratīvi teritoriālā reforma;
- atbalsts iedzīvotājiem, attālinātu pakalpojumu, konsultāciju sniegšana.

Jauni pakalpojumi

Jauni sadarbības partneri, attālinātie pakalpojumi, t.sk. bezkontakta pakalpojumi (skatīt 5.2. nodaļu). Izbraukuma pasākumi, digitālas aktivitātes (skatīt 8.5. nodaļu).

Administratīvi teritoriālās reformas ietekme uz Preiļu reģiona bibliotēku darbu pārskata periodā

Stājoties spēkā administratīvi teritoriālajai reformai, 2021.gada 1.jūlijā Aglonas, Riebiņu un Vārkavas novads tika pievienots Preiļu novadam. Aglonas novada dalīšanas rezultātā, Grāveru, Šķeltovas, Kastuļinas pagasts tika pievienots Krāslavas novadam, līdz ar to trīs Preiļu reģiona pašvaldību publiskās bibliotēkas tika nodotas Krāslavas novada centrālās bibliotēkas metodiskās pārziņā, veicot dokumentu pārnesei un krājuma rekatalogizāciju BIS Alise no Preiļu reģiona bibliotēku kopkataloga uz Krāslavas novada bibliotēku kopkatalogu.

Darbs reģiona bibliotēkās Covid-19 apstākļos un ārkārtējās situācijas laikā

Ņemot vērā Covid-19 pandēmijas ierobežojumus, bibliotēkas pārkārtoja savu darbu, organizējot virtuālas izstādes, izzinošas viktorīnas un konkursus novadpētniecībā, piedāvāja grāmatu apskatus, aptaujas, informēja par projektiem sociālajos tīklos *Facebook*, *draugiem.lv*, *Youtube*, *Однокласники*.

Bibliotēku darbinieki atbalstīja iedzīvotājus ikdienas dzīves situācijās, valsts pārvaldes pakalpojumu portāla *latvija.lv* izmantošanā, sniedzot konsultācijas attālināti: telefoniski, e-pastā, *WhatsApp*, *Messenger* lietotnē.

Ārkārtējā situācija smagāk ietekmēja darbu ar bērniem un jauniešiem. Darba rādītāju samazinājums galvenokārt skaidrojams ar noteiktajiem ierobežojumiem saistībā ar Covid-19 izplatību, kas liedza iespēju regulāri apmeklēt bibliotēkas PII bērniem un jauniešiem - skolēniem. Izpalika savstarpējā komunikācija klātienē pasākumos, bibliotēkās nevarēja tikties draugi, spēlēt galda spēles, radoši darboties.

Lietotāju apmācība bibliotēkās klātienē nenotika tik aktīvi, kā bija cerēts. Norisinājās patstāvīga un regulāra bibliotekāru zināšanu papildināšana, piedaloties profesionālās pilnveides semināros, lekcijās, apmācībās, pārsvarā tiešsaistē.

Optimizācija

Veicot bibliotēku darbību izvērtējumu pēc kvantitatīvajiem un kvalitatīvajiem rādītājiem, 2021.gada 30. novembra Preiļu novada Domes sēdē, ņemot vērā 2021.gada 12. novembra Latvijas Bibliotēku padomes atzinumu Nr.8.3-1/8, tika pieņemts lēmums – ar 2022.gada 1.janvāri slēgt Gailīšu, Kotļerovas un Pieniņu bibliotēku.

1. VISPĀRĪGS PREIĻU REĢIONA BIBLIOTĒKU RAKSTUROJUMS

1.1. Īss situācijas apraksts

Preiļu reģiona publiskās bibliotēkas ir vietējās nozīmes izglītības, informācijas un kultūras centri, kuri sniedz sava pagasta iedzīvotājiem nepieciešamās zināšanas un informāciju, organizē izstādes un kultūras pasākumus, veicina sabiedrības kopīgu attīstību.

Preiļu novadā pēc PMLP datiem iedzīvotāju skaits uz 01.01.2022. sastāda 10974 iedzīvotājus (Aglonas pagasts – 1660, Aizkalnes pagasts – 490, Galēnu pagasts – 683, Pelēču pagasts – 634, Preiļu pagasts – 968, Riebiņu pagasts – 1166, Rožkalnu pagasts – 657, Rušonas pagasts – 1307, Saunas pagasts – 811, Silajāņu pagasts – 344, Sīļukalna pagasts – 448, Stabulnieku pagasts – 674, Upmalas pagasts – 623, Vārkavas pagasts – 509). Iedz.sk.uz 01.01.2022. Preiļu pilsētā: 6404.

Pārskatā minēto bibliotēku nosaukumi rakstīti pēc administratīvi teritoriālās reformas piešķirtajiem jaunajiem nosaukumiem. Piemēram: Riebiņu novada centrālā bibliotēka – Riebiņu bibliotēka, Preiļu novada Pelēču pagasta bibliotēka – Pelēču bibliotēka, Vārkavas novada Vanagu bibliotēka – Vanagu bibliotēka utt.

Pārskata perioda prioritāte: administratīvi teritoriālā reforma.

Bibliotekāros, bibliogrāfiskos un informacionālos pakalpojumus Preiļu, Aglonas, Riebiņu, Vārkavas novada iedzīvotājiem pārskata perioda sākumā sniedza 24 vietējās nozīmes publiskās bibliotēkas un 13 izglītības iestāžu bibliotēkas.

Stājoties spēkā administratīvi teritoriālajai reformai, 2021.gada 1.jūlijā Aglonas, Riebiņu un Vārkavas novads tika pievienots Preiļu novadam. Aglonas novada dalīšanas rezultātā Grāveru, Šķeltovas, Kastuļinas pagasti tika pievienoti Krāslavas novadam, līdz ar to trīs Preiļu reģiona pašvaldību publiskās bibliotēkas tika nodotas Krāslavas novada centrālās bibliotēkas metodiķes pārziņā, veicot dokumentu pārnesi un krājuma rekatalogizāciju BIS Alise no Preiļu reģiona bibliotēku kopkataloga uz Krāslavas novada bibliotēku kopkatalogu.

Krāslavas novadam tika pievienota Aglonas novada izglītības iestādes bibliotēka no Priežmalas pamatskolas. Izglītības iestāžu reformu dēļ 1.septembrī tika slēgta Dravnieku pamatskola un tajā esošā bibliotēka.

Pārskata perioda beigās Preiļu novadā atradās 21 vietējās nozīmes publiskā bibliotēka un 11 izglītības iestāžu bibliotēkas.

Pārskatā vēl pēdējo reizi tiks iekļauta **Grāveru, Kastuļinas un Šķeltovas** bibliotēka, jo pavisam no Preiļu reģiona bibliotēku kopkataloga bibliotēkas tiks izņemtas tikai ar 2022.gadu (gada beigās norisinās rekatalogizācija – pāreja uz Krāslavas novada bibliotēku kopkatalogu).

Pārskata perioda prioritāte: **Gailīšu, Kotļerovas un Pieniņu** bibliotēku likvidācija ar 2022.gada 1.janvāri.

Veicot bibliotēku darbību izvērtējumu pēc kvantitatīvajiem un kvalitatīvajiem rādītājiem, 2021.gada 30. novembra Preiļu novada Domes sēdē, ņemot vērā 2021.gada

12. novembra Latvijas Bibliotēku padomes atzinumu Nr.8.3-1/8, tika pieņemts lēmums slēgt Gailīšu, Kotļerovas un Pieniņu bibliotēku.

Pārskatā šīs bibliotēkas tiks minētas pēdējo reizi.

1.2. Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā

Pārskata periodā turpinājās darbs Covid-19 izplatības ierobežošanas pasākumu režīmā. Apmeklējot bibliotēkas bija jāievēro sanitārais protokols, kura galvenie norādījumi — distances ievērošana, mutes un deguna aizsega lietošana, noteiktais apmeklētāju skaits, kas vienlaikus drīkst atrasties bibliotēkas telpās, roku higiēna, ierobežojumi datorpakalpojumu sniegšanā, pakalpojumu sniegšana klātienē personām, t.sk. arī bibliotēkas darbiniekiem ar sadarbspējīgu Covid-19 sertifikātu.

Notikumu attīstība lika izvērtēt līdzšinējo apkalpošanas kārtību no citas — epidemioloģiskā riska perspektīvas. Ārkārtējās situācijas laikā bibliotēkas bija gan slēgtas apmeklētājiem, gan strādāja ar daudziem ierobežojumiem.

Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā saistītas ar administratīvi teritoriālo reformu. Preiļu novadam pievienojies Vārkavas, Riebiņu, Aglonas novads.

1.3. Pārskata periodā paveiktais no bibliotēkas stratēģijā (attīstības plānā) definētajiem virzieniem un uzdevumiem

• Bibliotēku ilgtspējīga attīstība

Preiļu reģiona publiskās bibliotēkas nodrošināja Latvijas kultūras mantojuma pieejamību un popularizēja to iespēju robežās, ņemot vērā Covid-19 izplatības ierobežošanas pasākumu prasības. Visās bibliotēkās bija nodrošināta valsts un pašvaldību pakalpojumu pieejamība sabiedrībai, tika ņemta daļība pagasta un novada sabiedriskās un kultūras dzīves norisēs.

• Bibliotēku sistēmas un pakalpojumu attīstība

Pēc akreditācijas komisijas ieteikumiem vairākās bibliotēkās pārskata periodā tika strādāts pie krājuma attīstības koncepcijas un krājuma atbrīvošanas no liekajiem dubletiem, maz izmantotās un nolietotās literatūras, tika popularizēti datubāzu resursi.

Norisinājās darbs pie vides iekārtošanas un literatūras aktualizēšanas bērniem un jauniešiem, tika veikts novadpētniecības darbs – tā popularizēšana, papildināšana.

• Atbalsts informācijpratībai

Bibliotēkas nodrošināja operatīvus un kvalitatīvus vietējās sabiedrības vajadzībām atbilstošus informācijas pakalpojumus, sniedza bibliotekāros, bibliogrāfiskos un informatīvos pakalpojumus lietotājiem. Preiļu novada bibliotēkas ir nomaļu centri, kur vietējais iedzīvotājs griežas pēc atbalsta informācijpratībā un valsts pakalpojumu pieejamībai elektroniskajā vidē. Tika veiktas regulāras konsultācijas apmeklētājiem par e-vides iespējām un sniegta palīdzība e-pakalpojumu izmantošanā.

• Bibliotēku kompetenču un kapacitātes attīstība

Bibliotēku attīstības stratēģijā tika atzīmēta nepieciešamība pilnveidot bibliotēkas darbinieku kompetences, paaugstinot kvalifikāciju. Tiešaistē un klātienē apmeklēti profesionālās pilnveides pasākumi – kursi, semināri u.c..

1.4. Darbs ilgtspējīgas attīstības mērķu jomā

- **Kvalitatīva izglītība**

Reģiona publiskās bibliotēkas nodrošināja bezmaksas informācijas pieejamību, daudzveidīgu resursu un pakalpojumu piedāvājumu, lai apmierinātu izglītības, informācijas un personības pilnveides vajadzības, ieskaitot atpūtu un brīvā laika pavadīšanu. Iedzīvotāju e-prasmju pilnveide: bibliotēkā pieejamo informācijas resursu izmantošanas individuālās apmācībās, konsultācijās. E-pakalpojumi interneta vidē: portāls www.latvija.lv; e-grāmatas; elektroniskais pasts, internetbanka u.c..

Piemēri: 5. un 7. nodaļā

- **Sadarbība mērķu īstenošanai**

Tika veicināta sadarbības nostiprināšana: ciešāka sadarbība ar esošajiem sadarbības partneriem, pārējām novada bibliotēkām un institūcijām literatūras popularizējošu pasākumu, tematisku pasākumu veidošanā. Bibliotēka turpināja sadarbības aktivitātes ar citām bibliotēkām kopīgos pasākumos un projektos vietējo kopienu ilgtspējīgai attīstībai, kurus iniciējušas vietējās sabiedriskās organizācijas.

Tika pilnveidota komunikācija, attīstītas un pilnveidotas pielāgošanās iemaņas darbam arvien mainīgajos sabiedriskajos procesos pasaulē, valstī un novadā.

Piemēri: 11. nodaļā

- **Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas**

Tika veicināta dzimtā novada un pagasta kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšana, saglabāšana un popularizēšana. Tika organizētas tikšanās ar atpazīstamām, vietējām personībām bibliotēku pasākumos.

Piemēri: 8.nodaļā

1.5. Bibliotēku akreditācija

Pārskata periodā bibliotēku akreditācijas netika veiktas.

2. FINANSIĀLAIS NODROŠINĀJUMS

Tabula "Reģiona bibliotēku izdevumi"

	2019	2020	2021
Izdevumi kopā (EUR):	333 517	335 874	361 750
<i>Darbinieku atalgojums (bruto)</i>	198 592	198 223	215 812
<i>Krājuma komplektēšana</i>	35 987	39 140	37 666

Darbinieku atalgojuma, t.sk bibliotēku izdevumu, krietno pieaugumu var skaidrot ar situāciju par "trīspadsmito" algu. Decembra algas daudziem darbiniekiem nācās izmaksāt jau decembra beigās (nevis janvāra sākumā, kā ierasts), lai jaunajā struktūrā (Preiļu novadā) un budžetā varētu sākt strādāt no 2022.gada 1.janvāra.

Atalgojums darbiniekiem audzis **Grāveru, Kastuļinas, Saunas, Smelteru, Stabulnieku, Upmalas** bibliotēkās, bet samazinājies **Gailīšu** bibliotēkā.

Liels ieguvums bija LNB īstenotie projekti: LR Kultūras ministrijas un LR Izglītības un zinātnes ministrijas "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija" atbalstītais iepirkums 3 622 EUR vērtībā un Latvijas Kultūras ministrijas izstrādātais rīcības plāns Covid-19 seku likvidēšanai ar "Vērtīgo grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām" 8 827 EUR vērtībā (skatīt 9.nodaļu).

Finansiālais nodrošinājums 2021.gadā atbilst bibliotēku pamatuzdevumu un pamatfunkciju nodrošināšanai. Budžeta plānošanas laikā katru gadu pieprasīts palielināt finansējumu grāmatu un preses abonēšanai, lietotāju datoru nomaiņai, bibliotekārajiem pasākumiem u.c.

Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai pārskata periodā bija palielinājies **Aglonas, Ārdavas, Kastīres, Pelēču, Riebiņu, Saunas, Šķeltovas, Upmalas, Vanagu** bibliotēkām, bet samazinājies **Gailīšu, Grāveru, Kotļerovas, Līču, Pieniņu, Rušonas, Sīlukalna, Smelteru, Vārkavas** bibliotēkām, palicis nemainīgs **Aizkalnes, Galēnu, Kastuļinas, Rožkalnu, Silajāņu, Stabulnieku** bibliotēkām. Tika izmantoti iekonomētie līdzekļi citās budžeta pozīcijās, lai atjaunotu un papildinātu tieši krājumu.

3. MATERIĀLĀ UN TEHNISKĀ STĀVOKĻA VĒRTĒJUMS

3.1. Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi

Aizvadītajā gadā **Līču** bibliotēkai tika mainīta ieejas atrašanās vieta, līdz ar to arī bibliotēkas telpās esošā inventāra konfigurācija – bērnu grāmatas, tām paredzētie plaukti, kā arī pārējais inventārs tika pārvietoti uz atsevišķu telpu, kas iepriekš kalpoja kā bibliotēkas priekštelpa, šobrīd bērniem paredzētā bibliotēkas zona ir pilnībā nodalīta no pieaugušo lietotāju zonas.

Pārskata periodā tika veikts **Ārdavas** bibliotēkas kāpņu remonts, izkrāsotas ārdurvis, projekta ietvaros tika uzstādīta velosipēdu stāvvietā (skatīt 9.nodaļu).

Pieniņu bibliotēkai tika nokrāsotas ārsienas – atsvaidzināts krāsojums.

3.2. Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām

2021. gadā Preiļu reģiona bibliotēkās rekonstrukcijas darbi vai telpu paplašināšana netika veikta.

3.3. Jaunu ēku būvniecība

Pārskata periodā jaunu ēku būvniecība netika veikta.

3.4. Bibliotēkas iekārtas un aprīkojums

Tabula "Bibliotēku iekārtas un aprīkojums"

	Darbiniekiem (skaits)	Lietotājiem (skaits)	Piezīmes
Datori	31	103	2009. - 2021. gada
Multifunkcionālās iekārtas		25	pakāpeniski nomainās
Printeri		19	pakāpeniski nomainās
Kopēšanas iekārtas		2	jauns
Skeneri		3	jaunus neiegādājas
Citas iekārtas:			
<i>Projektors un ekrāns</i>		2	Kastīres un Riebiņu bibliotēkā
<i>Laminētājs</i>		2	jauni
<i>Iesiešanas iekārta</i>		2	jaunas

2021. gadā iegādātās iekārtas un aprīkojums:

- **Galēnu** bibliotēkā – 1 datorkomplekts lietotājiem;
- **Galēnu** bibliotēkā – paklājs bērnu stūrītim;
- Grāveru bibliotēkā – 2 datorkomplekti lietotājiem;
- **Kastīres** bibliotēkā – 1 datorkomplekts lietotājiem;
- **Kastuļinas** bibliotēkā – 2 datorkomplekti lietotājiem;

- **Līču** bibliotēkā – 3 D pildspalva ar izejmateriāliem;
- **Riebiņu** bibliotēkā – 2 planšetdatori lietotājiem;
- **Riebiņu** bibliotēkā – 3 datorkomplekti lietotājiem;
- **Rožkalnu** bibliotēkā – 1 datorkomplekts darbiniekam;
- **Rušonas** bibliotēkā – multifunkcionālā iekārta;
- **Stabulnieku** bibliotēkā – 1 datora procesors;
- **Stabulnieku** bibliotēkā – 1 web kamera;
- **Upmalas** bibliotēkā – 1 datorkomplekts darbiniekam;
- **Šķeltovas** bibliotēkā – 2 datorkomplekti lietotājiem.

Kastīres bibliotēkā tika uzlabots interneta tīkla ātrums, piedāvājot lietotājiem daudz jaudīgāku internetu – stabilāku, ar ātrāku failu ielādi. Tas ir nozīmīgs faktors tieši šajā laikā, kad mācības notiek tiešsaistē un darbs attālināti.

Lai nodrošinātu epidemioloģisko drošību darbiniekiem, bibliotekāra darba vietā **Kastīres** bibliotēkā tika uzstādīts aizsargstikls.

Riebiņu bibliotēkā iekārtota pasaku istaba ar tāfeli zīmēšanai, sēžammaisiem, televizoru animācijas filmu demonstrēšanai, uzstādīts atraktīvs stends ar koka klucīšiem. Šobrīd pieejamas vairāk nekā 30 spēles (pirktas un paštaisītas). Iegādāti atsevišķi plaukti “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” grāmatu kolekcijai un jaunieguvumiem, lai brīvi un pārskatāmi varētu izvietot grāmatas. Lietotāju rīcībā ir brošējamā iekārta, laminētājs, fotoaparāts un projektor ar ekrānu pasākumu rīkošanai. Bibliotēkas datortehnikas maiņa ir notikusi plānveidīgi – pēdējo trīs gadu laikā ir nomainīti visi darbinieku datori un printeri.

Riebiņu bibliotēkas pasaku istabas jaunie plaukti

Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums darbā ar bērniem un jauniešiem

Atsevišķa telpa bērnu literatūras krājumam un aktivitātēm ir **Aglonas, Līču, Grāveru, Kastuļinas, Pelēču, Pieniņu, Saunas, Stabulnieku, Sīļukalna, Riebiņu un Upmalas** bibliotēkās.

Aizkalnes, Ārdavas, Galēnu, Gailišu, Kastīres, Kotļerovas, Rožkalnu, Rušonas, Silajāņu, Smelteru, Šķeltovas, Vanagu un Vārkavas bibliotēkās ir izveidots bērnu literatūras stūrītis, kur izvietots krājums pirmsskolas, jaunākā un vidējā skolas vecuma bērniem. Pasākumiem jāizmanto esošā telpa vai citas iespējas — telpas skolās, bērnudārzos, kultūras namos.

3.5. Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā

Sāpīga problēma lielākajā daļā bibliotēku ir novecojusī datortehnika lietotājiem. **Aglonas** bibliotēka katru gadu iesniedz budžeta pieprasījumu pašvaldībai, paredzot finanšu līdzekļus datortehnikas nomaiņai, bet saņem atteikumu. Risinājums citos novados ir pašu darbinieku neatlaidībā, katru gadu nepārtraukti atkārtojot šo pieprasījumu un pakāpeniski nomainot tehniku.

Aglonas bibliotēka atzīst, ka būtu nepieciešama telpu paplašināšana, jo bibliotēkai trūkst telpu pasākumu organizēšanai, krātuves telpas ir ļoti šauras.

Galēnu bibliotēkā būtu nepieciešams kondicionieris, jo bibliotēkas telpas atrodas dienvidu pusē un vasarās ir ļoti karsti.

Vairumā bibliotēku telpu trūkums (atsevišķas krātuvju telpa, telpa bērnu literatūras krājumam un aktivitātēm) apgrūtina vienlaicīgu uzturēšanos telpās gan bērniem, kuriem patīk skaļākas aktivitātes, gan senioriem, kuri bibliotēkā sagaida klusumu. **Kastīres** bibliotēkas telpu kopējā platība ir 74.05 m², tomēr, lai tajās varētu funkcionēt divas bibliotēkas – publiskā un izglītības iestādes bibliotēka (Rušonas pamatskolas bibliotēka) – telpas ir stipri par šaurām. Krātuvju telpa abām institūcijām ir tikai 7.05m², bet lasītāju apkalpošanas telpa tikai 67m².

Riebiņu bibliotēkā vērojams pieprasījumu pēc krāsainām A3 izdrukām, tāpēc plānots iegādāties krāsaino printeri ar iespēju drukāt un kopēt A3 formāta failus.

Sīļukalna bibliotēkas interneta tīkla darbība nav vērtējama kā laba, jo bieži notiek tīkla pārtraukumi un lēna darbība, par to regulāri tiek informēti pašvaldības IT speciālisti.

Visu (izņemot Aglonas) bibliotēku inventārā ir mobilie podziņu telefoni vai stacionārie tālruņi, kuros nav iespējams ielādēt QR kodu skenera lietotni, lai pārbaudītu Covid-19 sertifikātus, tāpēc darbiniekiem nākas izmantot personīgos tālruņus.

4. PERSONĀLS

4.1. Personāla raksturojums

Tabula "Personāla raksturojums"

Bibliotekārie darbinieki	No tiem ar bibliotekāro izglītību		No tiem ar izglītību citās jomās				
	ar koledžas	ar III profesionālo kvalifikācijas līmeni	t.sk. ar maģistra grādu	t.sk. ar bakalaura grādu	t.sk. ar augstāko (līdz1993.g.)	no tiem ar profesionālo izglītību	no tiem ar vispārējo vidējo
28	4	7	1	5	4	6	1

Preiļu reģiona pagastu bibliotēkās strādā 28 bibliotekārie darbinieki. **Aglonas** un **Riebiņu** bibliotēkā strādā trīs, bet **Stabulnieku** bibliotēkā divas bibliotekārās darbinieces. Pārējā 21 bibliotēkā strādā viens bibliotekārais darbinieks.

Pilna darba slodze ir **21** darbiniekam. Puslodes darbs ir **Kotļerovas**, **Pieniņu**, un **Vanagu** bibliotēku vadītājam. **Gailīšu** bibliotēkā — 16 stundas nedēļā un tam pašam darbiniekam 32 stundas nedēļā **Rušonas** bibliotēkā. 0,9 slodze ir **Līču**, **Ārdavas**, **Aizkalnes** bibliotēkās.

Ar 1.decembri **Sīlukalna** bibliotēkai mainījies darbinieks – bibliotēkas vadītāja, kurai apgūta profesionālā mācību programma bibliotekāriem un, pabeidzot Latvijas Kultūras koledžu, iegūta kvalifikācija "bibliotekārs".

Sākot ar 1. oktobri **Upmalas** bibliotēkas vadītāja veic bibliotekāro darbu arī blakus esošajā Vārkavas vidusskolas bibliotēkā.

Ar Rušonas pagasta pārvaldes rīkojumu gan **Rušonas**, gan **Gailīšu** bibliotēkā strādā viens un tas pats darbinieks.

Kastīres bibliotēkas telpās vēl aizvien izvietots gan publiskās, gan skolas bibliotēkas krājums. Lietotāju apkalpošanu veic Kastīres bibliotēkas vadītāja, jo skolas bibliotēkas darba laiks ir tikai četras stundas nedēļā.

Vairāku bibliotēku darbinieki (viens darbinieks bibliotēkās) veic arī sētnieka, kurinātāja, apkopēja pienākumus.

4.2. Apbalvojumi un pateicības

Pārskata periodā saņemtie apbalvojumi un pateicības:

- **Ziemeļvalstu Ministru padomes biroja** un **LNB** pateicība par piedalīšanos Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas 2021 norisēs – **Aglonas**, **Aizkalnes**, **Kastīres**, **Kastuļinas**, **Riebiņu**, **Rožkalnu**, **Stabulnieku** un **Upmalas** bibliotēkām;
- Aglonas novada pašvaldības Pateicība **Aglonas** bibliotēkas vadītājai Dzintrai Savitskai par ilggadēju un apzinīgu darba pienākumu pildīšanu Aglonas novada pašvaldībā.

- **Aizkalnes** bibliotēkas vadītāja Rita Džeriņa saņēmusi Pateicību par piedalīšanos Latvijas pagastu bibliotekāru 6.kongresā “Pagasta bibliotēka – vieta kopienas attīstībai”.
- **Kastīres** bibliotēkas vadītāja Silvija Kotāne tika apbalvota ar Rušonas pagasta Goda Rakstu par nesavtīgu ieguldījumu lasītāju apkalpošanā un brīvprātīgo darbu Rušonas pagastā.
- **Galēnu** bibliotēkas vadītājai Anitai Kokinai LR Neatkarības deklarācijas pasludināšanas svētkos Riebiņos pasniedza Riebiņu novada pašvaldības Atzinības rakstu par ieguldījumu bibliotēkas attīstībā un priekšzīmīgā lasītāju apkalpošanā.
- Pateicība **Grāveru** bibliotēkas vadītājai Raisai Bižānei par sadarbību no Senioru biedrības “GR-AVOTI”.
- **Pelēču** un **Riebiņu** bibliotēkai – Latvijas Bibliotekāru biedrība Jauno Speciālistu sekcijas Pateicības raksts par dalību akcijā “Viena diena bibliotēkas dzīvē” jeb “LibdayLV”.
- Latvijas bankas Pateicības raksts **Riebiņu** bibliotēkai un tās vadītājai Olgai Ribinickai par ieguldījumu sabiedrības aptaujas “Latvijas gada monēta 2020” īstenošanā un popularizēšanā.
- Pateicība **Riebiņu** bibliotēkas vecākajai bibliotekārei Svetlanai Zaharevičai par līdzdalību un ieguldījumu Riebiņu novada pētniecisko darbu konkursa “Vēsture ap mums” – “Garaspēka barikādes” norisē un vērtēšanā.
- Pateicība **Riebiņu** bibliotēkas vecākajai bibliotekārei Svetlanai Zaharevičai par sekmīgu Nacionālās Skaļās Lasīšanas 2021 koordinēšanas darbu Riebiņu novadā no PGB vadītājas Ilonas Skorodihinas.
- **Sīlukalna** bibliotēkas vadītāja Natālija Sondore saņēmusi Pateicību par piedalīšanos pagasta svētku organizēšanā un piedalīšanos radio raidījumā “Kolnasāta”.
- **Sīlukalna** bibliotēkas vadītāja Natālija Sondore saņēmusi Preiļu novada domes Pateicību par ilggadēju un apzinīgu darbu, ieguldījumu Sīlukalna bibliotēkas kultūras, izglītības un informācijas pakalpojumu nodrošināšanā, vietējās kopienas attīstīšanā.
- **Kotļerovas** bibliotēkas vadītāja Marija Zahareviča saņēmusi Preiļu novada domes Pateicību par ilggadēju un apzinīgu darba pienākumu veikšanu, Kotļerovas bibliotēkas kultūras, izglītības un informācijas pakalpojumu nodrošināšanu.
- **Smelteru** bibliotēkas vadītāja Anna Lasmane saņēmusi Preiļu novada domes Pateicību par ilggadēju darbu un ieguldījumu Smelteru pagasta vēstures saglabāšanā, vietējās kopienas attīstīšanā, bibliotēkas pakalpojumu un lasītveicināšanas aktivitāšu nodrošināšanā.
- **Šķeltovas** bibliotēkas vadītāja Lēna Afanasjeva saņēmusi Aglonas novada pašvaldības pateicību par ilggadēju ieguldījumu Šķeltovas kultūras dzīves veicināšanā.

4.3. Finansējums personāla attīstībai

Gandrīz visi bibliotekāro darbinieku apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi bija bezmaksas un tiešsaistē. Pozitīvais aspekts tiešsaistes pasākumiem ir ietaupītais laiks un finansiālie izdevumi, kas būtu nepieciešami tiekoties klātienē, turklāt arī bibliotēka nav slēgta, bet ir pieejama klātienē lietotājiem.

Aglonas bibliotēka atzīst, ka pašvaldības finansējums bibliotekāro darbinieku profesionālajai pilnveidei, pieredzes apmaiņas braucieniem (komandējumi, dienas nauda) 2021. gadā, sakarā ar Covid -19 ierobežojumiem, netika paredzēts.

Kastīres bibliotēkas vadītāja izmantoja budžetā ieplānotos naudas līdzekļus profesionālajai pilnveidei un apmeklēja Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas 20 stundu apmācību kursu tiešsaistē “Datorgrafika I - darbs ar rastru grafiku”.

Pelēcu un **Saunas** bibliotēkas vadītāja 2021. gada janvārī, kamēr bibliotēka bija slēgta apmeklētājiem, izmantoja iespēju mācīties tiešsaistē no PGB speciālistiem. Sistēmbibliotekāre veica tiešsaistes apmācības darbā ar BIS ALISE, Mācību centra vadītāja par Google Diska un lietotņu Dokumenti, Izklājlapas un Prezentācijas izmantošanu, bibliotēkas vadītāja par tiešsaistes platformas “Zoom” izmantošanas iespējām.

Finansējums un motivācija mācīties ir galvenie iemesli personāla attīstībai. Bibliotekāri aktīvi izmantojuši citu iestāžu un organizāciju rīkotos bezmaksas profesionālās pilnveides pasākumus tiešsaistē (skatīt pielikumu).

4.4. Problēmas un to risinājumi personāla jomā

Kastīres bibliotēkas vadītāja daļēji veic arī skolas bibliotekāra pienākumu, jo Kastīres bibliotēka atrodas vienā telpā ar Rušonas pamatskolas bibliotēku. Skolas bibliotēkas krājums atrodas plauktos kopā ar publiskās bibliotēkas grāmatām. Šīs grāmatas nav ievadītas programmā BIS Alise, kas sagādā grūtības grāmatu izsniegšanas un atskaites veidošanā. Risinājums – Rušonas pamatskolas bibliotēkas krājuma rekatalogizēšana BIS ALISE.

Covid-19 izplatības ierobežošanas pasākumi ieviesuši izmaiņas profesionālās pilnveides pasākumos, tagad tie norit tiešsaistē. Tas ir labs veids, kā bibliotekāriem iegūt jaunas prasmes darbā ar informācijas tehnoloģijām, savstarpēji komunicēt.

5. PAKALPOJUMU PIEDĀVĀJUMS UN PIEEJAMĪBA

5.1. Galvenie darba rādītāji

Tabula "Reģiona bibliotēku pamatrādītāji"

	2019	2020	2021	Salīdzinot ar iepr. gadu (%)
Lietotāju skaits:	4 307	3 873	3 649	-10 %; -6 %
<i>t. sk. bērni</i>	1 125	998	903	-11 %; -9 %
Bibliotēkas apmeklējums	77 286	53 799	40 799	-30 %; -24 %
<i>t. sk. bērni</i>	23 235	12 446	7 594	-46 %; -39 %;
Virtuālais apmeklējums	15 618	19 003	1 290	+22 %; -93 %
Izsniegums kopā	113 770	98 655	89 521	-13 %; -9 %
<i>t. sk. grāmatas</i>	63 233	57 602	55 159	-9 %; -4 %
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	46 685	39 195	32 829	-16 %; -16 %;
<i>t. sk. bērniem</i>	18 242	14 827	12 263	-19 %; -17 %;
Bibliotekārais aptvērums % no iedzīvotāju skaita reģionā	33 %	30 %	29%	-3 %; -1 %
<i>t.sk. bērni līdz 18 g.</i>	60 %	62 %	60%	+2 %; -2 %;
Iedzīvotāju skaits*	13 205	12 910	12 465	-2 %; -3 %;

*Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati

Rādītāju vērtējums

Virtuālā apmeklējuma krasais kritums (-93%) skaidrojams ar bijušo Riebiņu, Vārkavas, Aglonas novadu tīmekļa vietņu likvidēšanu, līdz ar to nav iespējams izgūt statistiku par pirmo pusgadu, kad mājaslapas darbojās līdz administratīvi teritoriālās reformas ieviešanai. Virtuālo apmeklējumu skaitu sastāda tikai tiešsaistes platformās notikušo pasākumu virtuālie apmeklējumi.

Bibliotēkas apmeklētāju – bērnu un jauniešu līdz 18 gadiem apmeklējuma samazināšanās skaidrojama ar attālinātajām mācībām. Bērni vairs tik aktīvi nepārvietojās sava pagasta robežās, jo arī pulcēties vienlaicīgi dažādu māsaimniecību pārstāvjiem un brīvo laiku pavadīt bibliotēkas telpās bija aizliegts sakarā ar Covid-19 izplatības ierobežošanas pasākumu noteikumiem. Bieži vien saviem bērniem grāmatas piegādāja pieaugušie ģimenes locekļi.

Iedzīvotāju skaists samazinās: pieaugusi mirstība bibliotēkas aktīvākajiem apmeklētājiem – senioriem. Bibliotēku rādītājus redzami ietekmējusi situācija valstī, Covid-19 izplatība būtiski skārusi Latvijas kultūras iestāžu darbību. Reģionos daudzi apmeklētāji nebija apmierināti ar ierobežoto laiku atrasties bibliotēkā, ar datora izmantošanas ierobežojumiem, nepieciešamību uzrādīt Covid-19 sertifikātu, jo bibliotēka bija viņu tuvākā dzīvesvietai un/vai vienīgā socializēšanās iespēja.

Tikai **Riebiņu**, **Aglonas** bibliotēkās ir 3 darbinieki, **Stabulnieku** bibliotēkā 2 darbinieki, bet pārējās (21) bibliotēkās 1 darbinieks, tāpēc bibliotēkas, kā minimums, ir slēgtas uz mēnesi – darbinieka atvaļinājuma laikā, un papildus slimību gadījumā, vai esot karantīnā kā kontaktpersona. Covid-19 ārkārtējās situācijas mājsēdes laikā bibliotēkas apmeklētājiem bija slēgtas līdz 11. janvārim un no 21. oktobra līdz 14. novembrim, kas arī radīja negatīvas sekas galvenajiem darba rādītājiem.

Rožkalnu bibliotēkas čaklākais lasītājs gada laikā izlasījis 114 grāmatas, bet kāds cits – 179 periodiskos izdevumus.

Galēnu bibliotēkas apmeklētāju skaits ir nedaudz palielinājies, jo septembrī slēgta Stabulnieku pagastā esošā Dravnieku pamatskola un daļa skolēnu mācības turpināja Galēnos, lai gan Galēnu pamatskolā darbojas arī skolas bibliotēka.

Sīļukalna bibliotēka atzīst, ka apmeklējumu lielā mērā ietekmē arī bibliotēkas izvietojums - tā atrodas vienā ēkā ar pagasta pārvaldi un sociālo dienestu. Dienās, kad darbojas šīs iestādes bibliotēkai ir vairāk apmeklētāju. Diemžēl šo iestāžu darbinieki nestrādā pilnas slodzes darbu.

Stabulnieku bibliotēka secinājusi, ka liegtā iespēja socializēties, bibliotēkas telpās spēlējot galda spēles vai novusu, darbojoties radoši, samazināja gan apmeklējumu, gan izsniegumu, jo kavējoties bibliotēkas telpās daži bērni un pusaudži mēdza lasīt grāmatas vai periodiskos izdevumus uz vietas.

5.2. Pakalpojumu attīstība, jauninājumi

Tika pilnveidoti esošie pakalpojumi, akcentu liekot uz katra lietotāja individuālajām vēlmēm un vajadzībām. Covid-19 izraisītā krīze un ieviestie ierobežojumi ieviesa savas korekcijas lasītāju apkalpošanā – lietotājiem, kuri no 15.novembra bibliotēkas apmeklēšanai nespēja uzrādīt Covid-19 sertifikātu, tika nodrošināta bezkontakta grāmatu, periodisko izdevumu maiņa ārpus bibliotēkas telpām (sazinoties iepriekš – sazvanoties vai nosūtīt īsziņas, rakstot uz bibliotēkas e-pastu).

Mainoties situācijai valstī sakarā ar Covid-19 izplatību, vairākkārt mainījās arī bibliotēkas lietošanas noteikumi. Laikā, kad pakalpojumu pieejamība bija ierobežota, lietotāji varēja saņemt nepieciešamās uzziņas vai konsultācijas attālināti pa tālruni un e-pastā. Periodos, kad bibliotēka klātienē apmeklējumam bija slēgta, lietotājiem, kuriem bija nepieciešamas izdrukas, tika piedāvāts nosūtīt dokumentus uz bibliotēkas e-pastu un izdrukas saņemt bezkontakta ceļā.

Kastīres bibliotēkā ir izveidojusies vietējo sieviešu grupa „Starp mums “meitenēm” runājot”, kura ir atbalsts pasākumu rīkošanā, apmeklēšanā.

Esošā situācija valstī mudināja bibliotēkas lietotājus saziņai ar bibliotēku vairāk izmantot *WhatsApp* vai *Messenger*. **Kastīres** bibliotēkas lietotāji, kuriem mājās nav datora un / vai interneta, izmantoja iespēju piedalīties citu iestāžu rīkotajos tiešsaistes semināros izmantojot bibliotēkā pieejamos datorus.

Riebiņu bibliotēka organizēja praktiskus un informatīvus tiešsaistes seminārus:

- Digitālās nedēļas laikā kosmetoloģe Inga Meluškāne stāstīja par skaistumkopšanas aktualitātēm pasākumā “Gribam būt skaistas”.

- Daudz apmeklētāju piesaistīja tiešsaistes lekcija “Krūts vēzis: profilakse”, kuru vadīja un uz interesējošiem jautājumiem atbildēja topošā ārste – ginekoloģe Anastasija Kuzmenko.

Sīļukalna bibliotēka rada iespēju sadarboties ar pagasta sociālo aprūpes dienestu un iegūt informāciju par aprūpējamo cilvēku vajadzībām izmantot bibliotēkas pakalpojumus savā dzīvesvietā.

Pavasārī, brīvā dabā pie Stabulnieku pagasta ēkas lapenes, uzsākot dārzu sezonu, **Stabulnieku** bibliotēka aicināja savus lietotājus uz stādu apmaiņu – aktivitāte “Stādi pret stādiem”. Pasākums bija izdevusies un guva atsaucību, jo dalībnieki vēlējās piedalīties stādu apmaiņā un atbrīvoties no stādiem, kas kļuvuši lieki pašu dārzos un tikt pie kāda jaunieguvuma savam dārzam.

5.3. E-grāmatu bibliotēka

E-grāmatu bibliotēka www.3td.lv radīta ar mērķi pašvaldību publisko bibliotēku reģistrētajiem lasītājiem piedāvāt iespēju bez maksas lasīt E-grāmatas latviešu valodā savā datorā, planšetdatorā vai viedtālrunī ar interneta pieslēgumu un pieejama jau trešo gadu. Pakalpojuma pieejamību nodrošina “Kultūras informācijas sistēmu centrs” un platformas izstrādātājs IT uzņēmums “TietoEVRY in Latvia” sadarbībā ar izdevniecībām SIA “Apgāds Zvaigzne ABC” un “Mansards”, “Prometejs”, “Latvijas Mediji” un “Jumava”.

Laikā, kad COVID-19 pandēmijas ierobežošanas nolūkos valstī vairākkārt tika izsludināta ārkārtējā situācija un tās laikā bibliotēkas pakalpojumi lasītājiem klātienē nebija pieejami, piekļuve “3td E-grāmatu bibliotēkai” viedierīcēs vai datorā tika nodrošināta ikvienam interesentam.

Gada garumā notika aktīva informēšana par e-grāmatu bibliotēkas pakalpojumu bibliotēku interneta vietnēs un sociālajos tīklos, izvietojot praktisku informāciju par to, kā kļūt par tās lietotāju. Konsultācijas par pakalpojuma saņemšanas iespējām tika sniegtas gan telefoniski, gan atbildot uz e-pastā saņemtajām vēstulēm. Tā kā pakalpojums pieejams tikai tiem bibliotēkas lietotājiem, kuriem piešķirti bibliotēkas kopkataloga autorizācijas dati, tika piedāvāts izveidot lietotāja kontu vai to atjaunot.

Statistikas dati par E-grāmatu bibliotēkas izmantošanu tiek saņemti no KISC. Tāpat kā iepriekšējos gados, statistika ir apkopota par visu Preiļu reģionu kopā (Aglonas, Preiļu, Riebiņu, Vārkavas novads) uz 31.12.2021.

Tabula “E-grāmatu bibliotēkas statistikas dati”

	2019	2020	2021
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits kopā	88	179	228
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits pārskata periodā	88	91	49
E-grāmatu bibliotēkas izsniegums kopā	213	832	1 275

E-grāmatu bibliotēkas izsniegums pārskata periodā	213	619	443
---	-----	-----	-----

Izvērtējot apkopotos datus, redzams, ka salīdzinot ar iepriekšējiem pārskata gadiem, jaunu reģistrētu lietotāju skaits ir samazinājies. Lasītāju skaita ziņā starp visām 34 ALISE instancēm Preiļu reģions ir ierindojies 23.vietā. Var secināt, ka jaunu reģistrēto lietotāju skaits mazinājies vairumam bibliotēku, jo arī 2020. gadā Preiļu reģions bija ierindojies 23.vietā. Pārskata gadā samazinājies arī E-grāmatu izsniegums.

Neskatoties uz to, ka “3td E-grāmatu bibliotēka” pārskata gadā tika popularizēta dažādos veidos (PGB tīmekļa vietnē, bibliotēku sociālajos tīklos un informācijas materiālos bibliotēku telpās), lasītāju interese par šo iespēju ir diezgan neliela. Preiļu reģiona lasītāji joprojām priekšroku dod grāmatām papīra formātā, aizbildinoties ar nevēlēšanos mainīt lasīšanas paradumus, un lielākoties bibliotēkas čaklākie lasītāji nelieto jaunākās IT tehnoloģijas, vai arī viņiem nav atbilstošu viedierīču.

Bibliotekāriem arī turpmāk jāturpina aktīvs darbs pie lietotāju informēšanas par platformas lietošanas iespējam un priekšrocībām.

Pārskata gadā Preiļu reģiona bibliotēkās no jauna autorizācijas dati piešķirti 131 lietotājam, no tiem 102 PGB. Pieprasījums pēc autorizācijas datiem palielinājās periodos, kad valstī tika noteikti stingrāki Covid-19 ierobežojumi. Vislielākā lasītāju interese par autorizācijas datu piešķiršanu tika novērota janvārī, februārī un novembrī.

5.4. Lasītāju viedokļa izziņāšana, aptaujas

Pārskata perioda sākumā tika veikta elektroniskā aptauja, lai noskaidrotu Aglonas, Preiļu, Riebiņu, Vārkavas novada bibliotēku pakalpojumu kvalitāti, pieejamību, darbinieku kompetenci. Aptauja tika publicēta sociālajos tīklos, PGB un pašvaldību tīmekļa vietnēs, tajā piedalījās 71 respondents. Pārstāvētas tika dažādas lasītāju grupas (pensionārs, bezdarbnieks, nodarbinātais, students, skolēni). Aktīvākā respondentu grupa bija nodarbinātie – 78%. Aptaujas rezultāti rāda: 96% no aptaujas dalībniekiem apmeklē kādu no reģionā esošajām bibliotēkām, no tiem 87% bibliotēku apmeklē vidēji reizi mēnesī, reizi nedēļā 16%, reizi divās nedēļās 21%, reizi mēnesī – 27%, dažas reizes gadā -23%. Par galveno iemeslu, kāpēc kāda no reģiona publiskajām bibliotēkām netiek apmeklēta, tika minēta iespēja nepieciešamo informāciju atrast citur. Aptaujas rezultātā tika noskaidrots, ka 58% respondentu nekas netraucē izmantot bibliotēkas pakalpojumus, atsevišķos gadījumos (34%) kā traucējošais faktors ir norādīts laika trūkums.

Apmeklētāju viedoklis par bibliotēkas darba kvalitāti, pakalpojumiem un vēlamajiem drukātajiem izdevumiem krājuma papildināšanai tika noskaidrots mutiskās aptaujās, jo ikdienas apmeklētāju skaits nav liels, iespējams katram pievērst individuālu uzmanību. Secināts: lietotāji ne labprāt aizpilda aptaujas rakstiski.

Bibliotēkās ir iekārtota atsauksmju un ierosinājumu grāmata (nodrošināta iespēja paust vērtējumu par bibliotēkas pakalpojumiem).

Bibliotēkas apmeklētāji sniedz ierosinājumus, kādus periodiskos izdevumus vēlētos lasīt savā bibliotēkā un kādas grāmatas gribētu redzēt plauktos.

Stabulnieku bibliotēkas darbinieces ir ievērojušas, ka Covid-19 laikā lietotāji kļuvuši piesardzīgāki, distancētāki saskarsmē. Aktīvākie lasītāji, kuri bibliotēku apmeklēja

biežāk, iegriežas retāk, taču apmeklējuma reizē izņem lasīšanai uz mājām lielāku skaitu grāmatu vai periodisko izdevumu.

5.5. Ārējie apkalpošanas punkti kā pakalpojums

Aglonas bibliotēkai ir 2 ārējie apkalpošanas punkti:

- sociālais aprūpes centrs “Aglona” (tiek apkalpots divas reizes mēnesī, trešdienās no plkst. 9.00 līdz 13.00) apdzīvotā vietā “Salenieki”;
- Aglonas katoļu ģimnāzijā, (tiek apkalpota vienu reizi mēnesī, otrdienās no plkst.13.00 līdz 15.00) Aglonā.

Kastīres bibliotēka grāmatu izsniegšanas punktā – ciematā „Bašķi”, vienu reizi mēnesī apmaina un izsniedz grāmatas no automašīnas. Ciematā pārsvarā dzīvo pensionāri, kuriem līdz bibliotēkai nokļūt ir sarežģīti.

Vārkavas bibliotēkas vadītāja, kopā ar pašvaldības sociālo darbinieku, uz apkalpošanas punktu „Zaķīši” dodas vienu reizi mēnesī – katru trešo mēneša otrdienu no plkst. 9.30 līdz 12.00.

5.6. Pakalpojumu sniegšanas vieta kā pakalpojums

Preiļu reģiona bibliotēkās šāds pakalpojums netiek piedāvāts.

5.7. Bibliotēku pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām

17 no 24 Preiļu reģiona publiskajām bibliotēkām atrodas ēku pirmajā stāvā un ir pieejamas cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

Atsevišķas bibliotēkas izvietotas ēku augšstāvos, tāpēc patstāvīgi nav sasniedzamas personām ar īpašām vajadzībām: **Līču, Pelēču, Stabulnieku, Galēnu, Kastuļinas, Grāveru, Šķeltovas** bibliotēkās. Šīs bibliotēkas, tāpat kā pārējās, piedāvā lasītāju apkalpošanu dzīvesvietā un pastiprinātu uzmanību pievērš savstarpējai komunikācijai ar lasītāju, lai laicīgi nogādātu / atstātu / samainītu vēlamos iespieddarus.

Riebiņu bibliotēka piedāvā bibliotēkā koplietošanā pieejamās, senioru biedrības dāvinātās brilles, lai lasītu uz vietas, vai pie grāmatu plauktiem.

Aglonas bibliotēka grāmatu u.c. izdevumu piegādi veic arī uz darba vietām – bibliotēkas lietotājiem, kuriem darba laiks sakrīt ar bibliotēkas darba laiku.

Gailīšu bibliotēkas lietotāji ir arī sociālajā aprūpes centrā “Rušona” dzīvojošie. **Līču** bibliotēkai palielinājies pakalpojumu centra “Līči” klientu skaits, jo personām ar īpašām vajadzībām grāmatas un preses izdevumi tiek piegādāti uz istabiņām. **Galēnu** bibliotēka sadarbojas ar sociālo māju “Rudenāji”, **Upmalas** bibliotēka pakalpojumus sniedz Vārkavas sociālās aprūpes centrā. **Sīlukalna** bibliotēka rūpējas par vientuļajiem pensionāriem, kuriem nav iespējams tikt uz bibliotēku, bet labprāt lasītu, it sevišķi preses izdevumus, tāpēc sadarbojoties ar sociālo aprūpētāju izdevumi tiek nogādāti mājās. **Stabulnieku** bibliotēkā atsevišķiem lietotājiem literatūru lasīšanai uz mājām aizgādā tuvi radi, ģimenes locekļi, vai kaimiņi, arī pastniece.

Upmalas bibliotēkā apkalpošanai dzīvesvietā 2020. gadā bija pieteikušās divas personas, bet 2021. gadā jau personas no septiņām māsaimniecībām. **Šķeltovas**

bibliotēkā pakalpojumam “apkalpošana dzīvesvietā” – pieteikušies 3 lasītāji, **Riebiņu** bibliotēkā – 3 lasītāji, **Kastīres** bibliotēkā – 7 lasītāji.

5.8. Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām, interešu grupām

Iedzīvotāju kategorija, kuri paši nav pietiekami apguvuši informācijas meklēšanas rīkus interneta vidē, izmanto un paļaujas uz bibliotēkas sniegtajām konsultācijām un pakalpojumiem. Bibliotēkas ir ne tikai informācijas pakalpojumu saņemšanas vieta, bet arī satikšanās vieta un sociālais atbalsts. Darbā ar mērķgrupām realizēta individuāla pieeja.

Neformālās izglītības iespējas, kā arī bibliotēkas pasākumu piedāvājums ir samazinājies Covid-19 ierobežošanai noteikto piesardzības pasākumu dēļ.

Izteiktas lasītāju grupas reģiona bibliotēkās: seniori, mājsaimnieces, bezdarbnieki, zemnieki, nodarbinātie, skolēni, jaunieši – bibliotēku apmeklē, lai lasītu grāmatas, preses izdevumus, izmantotu e-pakalpojumus, meklētu informāciju, darba sludinājumus vai vienkārši komunicētu ar līdzcilvēkiem. Ierobežojumu laikā, kad bibliotēkas strādāja attālināti, konsultācijas notika telefoniski vai e-pastā. Tāpat tika izsniegtas arī grāmatas, kas bija elektroniski vai telefoniski pieteiktas

Aizkalnes bibliotēkas rīkotajā muzikālajā dzejas pēcpusdienā "Dvēsele smeldz, jo te ir mans nams" vasarā satikās dzejas draugi. Tika izvietotas sēdvietas, uzstādīta nojume un klāts tējas galds. Savā bērnu dienu zemē ciemojās dzejniece no Jelgavas novada Ināra Ročāne – Vasiļevska. Muzikālo pavadījumu bija sarūpējis dzejnieks Guntis Laimiņš. Sarīkojums notika sadarbībā ar sabiedrisko centru Aizkalne, uz pasākumu bija ieradusies arī Riebiņu bibliotēkas vadītāja ar saviem lasītājiem.

Ārdavas bibliotēkā ir pieejams arī sporta inventārs, kas iegādāts par projekta “Kopā jautrāk” (2012, 2016) līdzekļiem. To lieto gan individuāli, gan grupiņās bērni un pieaugušie (bumbas, lecamauklas, nūjošanas nūjas, galda spēles). Pie bibliotēkas ir spēļu un atpūtas laukums, kas tiek aktīvi apmeklēts gan ikdienā, gan pasākumos. Aktīvākie ir seniori, tāpēc lielākoties pasākumi ir radošo darbnīcu formā (adīšana, tamborēšana, dekupāža, floristika, dažādu svētku dekoru veidošana, veselīgu ēdienu gatavošana), jo apmeklētāji vēlas attīstīt un apgūt jaunas prasmes.

Līču bibliotēka sava pagasta trūcīgajiem iedzīvotājiem, kuru mājsaimniecībām parādu dēļ pārtraukta elektroenerģijas piegāde, deva iespēju bibliotēkā uzlādēt savu mobilo telefonu.

Vasarā **Riebiņu** bibliotēka izmantoja iespēju rīkot brīvdabas pasākumu “Romāns ar bibliotekāri”, kurš notika skaistajā Riebiņu parkā. Norisinājās iepazīšanās ar jaunāko literatūru, apspriešana un dalīšanās ar pārdomām par izlasīto. **Riebiņu** bibliotēka novērojusi, ka lietotāju iemīļoti ir ceļojumu stāstu pasākumi. Ievērojot visus valstī noteiktos drošības noteikumus, tika rīkota tikšanās ar ceļotājiem un Gruzijas mīļotājiem Silviju un Andri Ivanoviem “Gruzija – ceļojums dabas, atpūtas baudītājiem un gardēžiem”, kurā viņi dalījās ar iespaidiem. Nākamajā tikšanās reizē – pasākumā “Peldošais dārzs Atlantijas okeānā – Madeira” Žanna Meluškāne kavējās atmiņās par krāšņo dabu un skaistajiem skatiem Madeirā. Ceļojumu stāstu tēmu papildināja Aleksandra Poplavska fotogrāfiju izstāde “Satiec savu virsotni” – iespaidīgas kalnu ainavas un satiktie dzīvnieki kāpjot Āfrikas augstākajā virsotnē – Kilimandžāro.

Ceļojumu pasākumi Riebiņu bibliotēkā par Gruziju un Madeiru

A.Poplavska ceļojumu fotogrāfiju izstāde Riebiņu bibliotēkā "Satiec savu virsotni"

Riebiņu bibliotēka krājumu aktīvi popularizēja dažādās digitālajās prezentācijās, kolāžās, izstādēs *draugiem.lv*, *Facebook* un *Youtube* vidē.

Riebiņu bibliotēkas rakstnieku jubileju digitālās izstādes

Tiešsaistes platformu iespējas ļāva bibliotēkām apvienoties kopīgos pasākumos:

- Bibliotēku nedēļā sešu (bijušā Preiļu novada) bibliotēku (**Aizkalnes, Ārdavas, Līču, Pelēču, Saunas, Smelteru**) darbinieces noorganizēja tikšanos ar latgaliski rakstošo rakstnieci, novadniecei Egitu Kancāni par viņas dzimtajai pusei – Rožkalnu pagasta “Andiņi” veltīto grāmatu “Sylto mola”.
- Ziemeļvalstu literatūras nedēļas laikā **Riebiņu** un **Kastūres** bibliotēkas sarīkoja krēslas stundas lasījumu “Zili āboli rīta rasā...”, lasot fragmentus no Somu rakstnieces Sallijas Salminenes klasiskā romāna “Katrīna”.

Stabulnieku bibliotēka pagasta svētku ietvaros rīkoja literāro pēcpusdienu “Pēdējais rozēs zieds”, kur kopā sanāca tie bibliotēkas lietotāji, kurus uzrunāja rožu tēma un, kuri vēlējās padalīties ar savu personīgo stāstu par rozēm. Rožu ziedi dominēja arī pasākuma dalībnieku apģērbos un aksesuāros, uzplauka dzejās, stāstos, rokdarbos un kulinārijas šedevros. **Stabulnieku** bibliotēka bija sarīkojusi 4 akcijas:

- Mātes dienas ietvaros bibliotēkas čaklākās lasītājas māmiņas un vecmāmiņas, apmeklējot bibliotēku, saņēma pateicības veltes, kuras bija brīvprātīgi sarūpējusi un dāvinājusi aktīva bibliotēkas apmeklētāja.
- Dzejas dienu ietvaros bibliotēkas lasītavā apmeklētāji varēja piedalīties akcijā “Sasprādzē dzejas rindas!”, un virtuālajā vidē, tuvojoties dzejnieka Aleksandra Čaka 120. jubilejai – “Es mīlu Čaku”, komentāros ierakstot sava mīļākā dzejoļa rindiņas vai nosaukumu, kura autors ir Aleksandrs Čaks.
- Gaidot Ziemassvētkus, pieaugušajiem bibliotēkas apmeklētājiem bija iespēja uzrakstīt novēlējumu uz jau sagatavotajām kartītēm un iekārt tās egļu zaru kompozīcijā.
- Bērni un pusaudži, kuri piedalījās bibliotēkas rīkotajā lasīšanas veicināšanas konkursā “Lasi un Ziemassvētkos saņem pārsteigumu”, varēja izlozēt savu nopelnīto pārsteiguma balvu akcijā “Pārsteigumu maisam gals ir vaļā!”.

5.9. Uzziņu un informācijas darbs

Bibliotēku darba prioritāte ir informācijas, uzziņu un konsultāciju sniegšana tās lietotājiem. Šie pakalpojumi bija pieejami arī attālinātās apkalpošanas laikā, kad bibliotēkas apmeklētājiem klātienē tika slēgtas. Uzziņas tika sniegtas gan telefoniski, gan izmantojot e-pastu, sociālos tīklus. Bibliotekāru atsaucību ļoti novērtējuši vietējie iedzīvotāji.

Darbinieki veicināja lietotāju digitālo iekļaušanu, piedāvājot piekļuvi informācijas un komunikācijas tehnoloģijām (IKT), interneta pieslēgumu un iespēju apgūt dažādas prasmes. Bibliotēka lauku teritorijas iedzīvotājiem kalpo kā ikdienišķās socializēšanās vieta. Ne visi iedzīvotāji var izmantot interneta priekšrocības savās mājās. Mājsaimniecībās nav viedtelefonu, piemērotas datortehnikas, datorprasmes ir nepietiekamas, nav aprīkojuma līdzdalībai tiešsaistes pasākumos – austiņu ar mikrofonu un videokameru.

Aktuālās konsultāciju tēmas: rēķinu apmaksa internetbankā, Latvenergo rēķinu datu noskaidrošana, darba vietu meklēšana, CV rakstīšana, ienākumu deklarēšana, telefonsakaru pakalpojumi, kontu pārskatu izdrukas, dzīvojamo ēku pirkšana, pārdošana, Covid-19 sertifikātu izdrukas.

Reģiona bibliotēkās ir izvietoti informācijas materiāli par ES – jaunākajām aktualitātes ekonomikā, sociālajos jautājumos, pieejama informācija par darba iespējām, iespējamiem tūrisma maršrutiem un atpūtas vietām Latgalē un citur Latvijā.

Gailišu bibliotēkā uzziņas un konsultācijas pārsvarā tika sniegtas sociāli maz aizsargāto grupu iedzīvotājiem, jo interneta pakalpojumu iespējas tiem bija pieejamas tikai bibliotēkā. Bieži jautājumi skāra sociālo pakalpojumu sfēru, un, pateicoties sadarbībai ar pagasta sociālo darbinieku, tieši caur bibliotēku tika nodota informācija par sociālo atbalstu iespējām.

Covid-19 laikā skolēniem un PII audzēkņiem **Kastīres** bibliotēkā daudz tika kopēti skolotāju uzdotie mājas darbi un dažādi uzdevumi. Uz bibliotēku tika zvanīts, sarunāts laiks un izdrukātās lapas tika iznestas un noliktas sarunātajā vietā, jo daudziem bērniem nebija iespējas mājās strādāt ar datoru, tāpēc arī gada sākumā, kad daudzi strādāja attālināti, vadītāja atradās savā darba vietā.

Riebiņu bibliotēka palīdzēja lietotājam sagatavot un nosūtīt iesniegumu uz arhīvu Krievijā, pieteikties elektroniski vakcinācijai pret Covid-19. Kopumā sniegtas 410 uzziņas, no tām 149 attālināti.

5.10. Bibliotēkas izglītojošā darbība

Lietotāju apmācība klātienē notikusi ierobežoti. Konsultācijas pārsvarā sniegtas telefoniski, e-pastā vai izmantojot *WhatsApp*, *Messenger* lietotni.

Saskatāma veiksmīga pielāgošanās Covid-19 pandēmijas izraisītajiem ierobežojumiem, attālinātā komunikācija, jauni darba veidi un iespējas, jauni pakalpojumi virtuālajā vidē, sadarbība ar skolotājiem un izglītības iestādēm saistībā ar kompetenču pieejas izglītībā attīstību, bibliotēkas krājuma pārskatīšana un izvērtēšana.

Rušonas bibliotēka apmācīja piecus lietotājus par dažādām e-prasmēm: e- pastu pārlūkošana, iesūtīto materiālu izdrukāšana, banku kontu rēķinu pārskati un izdrukāšana, kodu kalkulatoru un Smart-ID lietošana. **Šķeltovas** bibliotēkas vadītāja darbam ar datoru apmācījusi divus datorlietotājus. **Kastuļinas** bibliotēkas vadītāja skolēniem palīdzējusi ar informācijas meklēšanu mājasdarbiem, bezdarbniekiem palīdzējusi sagatavot un nosūtīt CV, meklēt darba iespējas, komunicēt ar NVA.

5.11. Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem

Bibliotēkās pieejami pašvaldību informatīvie izdevumi "**Preiļu Novada Vēstis**", "**Riebiņu Novada Ziņas**", "**Aglonas Novada Vēstis**", "**Ozolupe**". Par pašvaldības aktivitātēm un dokumentiem sniegta informācija Preiļu, Aglonas, Riebiņu, Vārkavas novada mājaslapās www.preili.lv; www.aglona.lv; www.riebini.lv; www.varkava.lv. Pēc teritoriālās reformas Grāveru, Kastuļinas un Šķeltovas bibliotēkā bija pieejams arī izdevums "**Krāslavas novada vēstis**".

Visu bibliotēku telpās ir izvietots stends, kur tiek izvietota dažādu iestāžu aktuālā informācija un pasākumu afišas. Ikvienam bibliotēkas lietotājam ir pieejami datori un internets, kurus var izmantot arī informācijas meklēšanai par pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju aktualitātēm.

Aizkalnes bibliotēka atrodas vienā ēkā ar pašvaldību, gaitenī atrodas pašvaldības informatīvais stends ar aktuālo informāciju. Bibliotēkas vadītāja darbojas biedrības "Sabiedriskais centrs "Aizkalne"" valdē un sniedz informāciju sociālajos tīklos un novada vietnē www.preili.lv par biedrības aktivitātēm.

Sīļukalna bibliotēkā ir pieejama informācija par pagasta nevalstiskajām organizācijām "Sīļukalna Gundegas", "Saulrozītes" un pensionāru apvienību "Zilais lakatiņš".

Riebiņu bibliotēkas apmeklētājiem papildus informāciju iespējams saņemt Riebiņu valsts un pašvaldības vienotajā klientu apkalpošanas centrā (Riebiņu VPVKAC) blakus ēkā, Saules ielā 8.

5.12. Elektroniskais katalogs kā pakalpojums

Preiļu reģiona elektroniskais kopkatalogs atspoguļo PGB un četrus novadu (Aglonas, Preiļu, Riebiņu un Vārkavas) 24 pašvaldību publisko bibliotēku, un septiņu mācību iestāžu bibliotēku krājumus. Visas Preiļu reģiona publiskās bibliotēkas strādā ar BIS ALISE 4i, reģistrējot bibliotēkas lietotājus, apmeklējumu, lasītājiem izsniegtos drukas izdevumus un pievienojot jaunieguvumus.

Pārskata gadā, ar PGB darbinieku praktisku un metodisku palīdzību, automatizēta krājuma inventarizācija veikta sešās pagastu publiskajās bibliotēkās un vienā izglītības iestādes bibliotēkā. Krāslavas novadam pievienoto bibliotēku krājuma inventarizācija tika veikta sadarbībā ar Krāslavas Centrālās bibliotēkas kolēģēm.

Likvidētā Riebiņu novada Dravnieku pamatskolas bibliotēka un Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā Krāslavas novadam pievienotā Kastuļinas pagasta Priežmalas pamatskolas bibliotēka BIS ALISE neizmantoja.

Preiļu reģiona bibliotēku kopkataloga lietotājiem pieejamas divas datu bāzes: elektroniskais katalogs un novadpētniecība. Uz 2022.gada 1.janvāri Elektroniskajā katalogā ir 86572 ieraksti, atspoguļotas ziņas par 238716 monogrāfisko resursu eksemplāriem un 28928 turpinājumresursu eksemplāriem. Novadpētniecības datu bāzē pieejami 39975 ieraksti.

Pārskata periodā Elektroniskais kopkatalogs papildināts ar 2928 ierakstiem, Novadpētniecības datu bāze ar 1057 ierakstiem.

Tabula "BIS ALISE izmantošana"

Reģions/ Pilsēta/ Novads	Bibli otēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Autorizēt i lietotāji (2021)	Pasūtīts (Web) Eksempl āru (2021)
			Cirkul ācija	SBA	Komp lektēš ana		
PGB	1	1	1	1	1	102	481
Publiskās bibliotēkas	24	24	24	24	24	18	
Izglītības iestāžu bibliotēkas	13	7	4	3	5	11	

PGB strādā ar visiem BIS ALISE moduļiem. Visas (24) Preiļu reģiona publiskās bibliotēkas aktīvi izmanto komplektēšanas, cirkulācijas un SBA moduļus, veido lasītāju reģistru, izsniedz un saņem eksemplārus, veic informācijas meklēšanu un atlasīšanu. Pēc lasītāju pieprasījuma veic izsniegumu lietošanas termiņu pagarināšanu, izdevumu rezervēšanu. Visas publiskās bibliotēkas patstāvīgi veic izdevumu komplektēšanu un grāmatu apstrādi, izdevumu norakstīšanu. Dažas bibliotēkas veic arī katalogizācijas

darbības, veidojot resursu bibliogrāfiskos aprakstus vai importējot aprakstus, izmantojot Z39.50 protokolu.

Inventarizācijas moduli BIS ALISE izmantoja septiņas pagastu bibliotēkas. Pagastu bibliotēkas inventarizācijas veic reģiona galvenās bibliotēkas darbinieku komanda, kas ar vairākiem portatīvajiem datoriem un skeneriem dodas uz inventarizējamo bibliotēku. Tādā veidā bibliotēkas krājuma skenēšanu un pārbaudi var veikt iespējami īsā laikā. Sistēmbibliotekāre un PGB krājuma komplektēšanas speciāliste veic apmācības semināros un sniedz individuālas konsultācijas publisko un skolu bibliotēku darbiniekiem BIS ALISE modulī, seko līdzi ierakstu kvalitātei. 2021. gadā intensīvi veikts darbs ar lietotāju datiem. Lietotāji, kas nav izmantojuši nevienas kopkataloga bibliotēkas pakalpojumus piecus gadus, tika dzēsti no sistēmas.

Sistēmbibliotekāre un PGB krājuma komplektēšanas un apstrādes speciāliste regulāri seko līdzi kopkataloga datu kvalitātei. Pārskata periodā Preiļu reģiona bibliotēkās rediģēti 10928 MARC ieraksti (PGB 10613). Uzmanība tika pievērsta lasītāju datu bāzei — rediģēti 6608 lasītāju dati (PGB 3935), no BIS ALISE Lasītāju reģistra dzēsti to lasītāju dati, kuri Preiļu reģiona bibliotēkas nebija apmeklējuši kopš 2015. gada.

Pārskata gadā, sakarā ar Covid-19 ieviestajiem stingrajiem ierobežojumiem, konsultācijas publisko un skolu bibliotekāriem visbiežāk notika pa telefonu vai e-pastu, semināri attālināti tiešsaistes platformā Zoom, bet nelielas grupu sapulces par BIS ALISE jaunumiem un citiem aktuāliem jautājumiem, izmantojot pakalpojumu Google Meet. Pārskata gada otrajā pusē tika risināti ar izmaiņām reģiona bibliotēku darbībā saistīti jautājumi. Notika konsultācijas ar BIS ALISE speciālistiem par iespējamiem risinājuma variantiem Kastuļinas, Grāveru un Šķeltovas pagastu bibliotēku pārejai no Preiļu reģiona bibliotēku kopkataloga uz Krāslavas novada bibliotēku kopkatalogu, Gailīšu, Kotļerovas un Pieniņu bibliotēku slēgšanas procesu.

Preiļu reģiona bibliotēku kopkatalogs ir pieejams lietošanai no dažādām mobilām ierīcēm. Autorizētiem lietotājiem ir iespēja interesējošo izdevumu elektroniski pasūtīt vai rezervēt, sekot sava lasītāja konta stāvoklim, pieprasīt izdevumu nodošanas termiņa pagarināšanu.

Katalogizācijas darbu, autoritatīvo ierakstu pievienošanu, aprakstu priekšmetizāciju, kā arī MARC ierakstu rediģēšanu, resursu attēlu un anotāciju pievienošanu pārsvarā veic PGB krājuma komplektēšanas un apstrādes speciāliste.

Preiļu reģiona kopkatalogs lietotājiem pieejams bibliotēkas interneta vietnē sadaļā “Elektroniskie katalogi” 24 stundas diennaktī no jebkura datora ar interneta pieslēgumu vai izmantojot viedierīces (kataloga mobilā versija). Lietotājs WebPAC modulī var veikt vienkāršo vai paplašināto meklēšanu, veidot atlasīto ierakstu kopu (meklējumu grozs), lasīt ierakstu eksemplāru ziņu informāciju, izmantot publiski pieejamo ierakstu anotācijas. Autorizētam lietotājam kataloga sadaļā “Mana bibliotēka” ir iespēja elektroniski meklēt, pasūtīt vai rezervēt grāmatas, aplūkot izsniegto izdevumu sarakstu un izsniegumu vēsturi, sekot izdevumu nodošanas termiņam un vajadzības gadījumā pieprasīt izdevuma pagarinājumu.

Tabula "Autorizētie lietotāji" visās Preiļu reģiona bibliotēkās kopā

	2019	2020	2021	% salīdzinot ar iepri. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	-	5 741	5 207	-9,30 %
Aktīvie autorizētie lietotāji kopā	-	493	512	+3,85 %
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	185	258	131	-41 %

Pārskata gadā Preiļu reģiona bibliotēkās no jauna autorizācijas dati piešķirti 131 lietotājam, no tiem 102 PGB. Salīdzinot ar iepriekšējo pārskata gadu, no jauna autorizēto lietotāju skaits nedaudz pieaudzis PGB. Reģiona pagastu bibliotēkās piešķirto autorizācijas datu skaits ir ievērojami samazinājies. Tas ir skaidrojams ar to, ka autorizācijas dati intensīvi tika piešķirti 2020.gadā, kad valstī noteiktā ārkārtējā stāvokļa dēļ bibliotēkas bija slēgtas apmeklētājiem. Lai saglabātu nemainīgu interesi par attālinātajiem pakalpojumiem, bibliotekāriem aktīvāk jāpopularizē autorizētu lietotāju pakalpojuma priekšrocības.

Analizējot lietotāju darbības WebPAC, var secināt, ka pārskata gadā visbiežāk autorizētie lietotāji izmantojuši iespēju elektroniski pasūtīt izdevumus un pieprasīt izdevumu nodošanas termiņa pagarināšanu, aktīvāk izmantots pakalpojums E-katalogs mobilajās ierīcēs. Autorizēto lietotāju darbības un to dinamika apkopota tabulā.

Tabula "Lietotāju darbības WebPAC katalogā"

	2020	2021	+/-
WebPAC apmeklētība	118 014	115 096	-2918
Autentificētas sesijas	511	991	+480
Tikai mobilās aplikācijas pieprasījumi	3164	5138	+1974
Pasūtīts izdevums	202	481	+279
Pieprasīts pagarinājums	69	163	+94
Izveidots brīvais pieprasījums	8	11	+3
Nomainīta parole	7	6	-1

5.13. Digitalizācija – kopaina, īss situācijas apraksts

Aglonas bibliotēka, izmantojot Bibliotēkas digitālo objektu uzglabāšanas un piekļuves sistēmu DOM, veica Aglonas novada domes pārvaldībā esošo elektronisko periodisko izdevumu tiešsaistē "Aglonas Novada Vēstis" iesniegšanu LNB digitālajā bibliotēkā. 2021. gadā digitalizēti 6 laikraksta "Aglonas Novada Vēstis" eksemplāri.

Bibliotēku digitālo objektu uzglabāšanas un piekļuves sistēmā DOM **Riebiņu** bibliotēka iesniegusi Riebiņu novada domes informatīvā izdevuma latviešu un krievu valodā “Riebiņu Novada Ziņas” numurus, kuri tika izdoti vairs tikai līdz 2021. gada jūlija mēnesim (12 numuri).

Lai apmierinātu lasītāju pieprasījumu pēc grāmatām, kas nav krājumā vai pēc kurām izveidojusies gara rinda, tika izmantoti SBA pakalpojumi. Šī pakalpojuma nodrošināšanai arī 2021. gadā aktīvi tika izmantots BIS ALISE SBA modulis, kas kopkataloga ietvaros ļāva veikt apmaiņu ar izdevumu eksemplāriem, nodrošinot darbību pārskatāmību un statistiku.

5.14. Iekšzemes un starptautiskais SBA

Tabula “SBA rādītāji”

SBA	2019	2020	2021
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	1221	895	629
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	716	429	405

Aktīvāks SBA darbs pārskata periodā vērojams **Kotļerovas, Līču, Pelēču, Riebiņu, Rožkalnu, Stabulnieku** un **Upmalas** bibliotēkās.

Līču bibliotēka ir tuvākā bibliotēka PGB, tāpēc tika īstenota lieliska sadarbība ar PGB Bērnu literatūras nodaļu - projekta “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” operatīvākai aprītei grāmatas tika pasūtītas SBA kārtā.

Starptautiskais SBA netika veikts.

5.15. Problēmas un risinājumi bibliotēku pakalpojumu un pieejamības jomā

Viena no problēmām bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā bija gan ieilgušī Covid-19 izplatība, kuras dēļ bibliotēkas vairākkārtēji bija slēgtas lietotājiem, gan arī fakts, ka no 15. novembra tika atsākta apkalpošana zaļajā režīmā. Kaut arī lietotājiem bez vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātiem tika piedāvāta bezkontakta grāmatu un preses izdevumu izsniegšana ārpus bibliotēkas telpām, vairāki no viņiem pārtrauca izmantot bibliotēkas pakalpojumus.

Aktuāls ir jautājums par iedzīvotāju privāto datu aizsardzību. Gados vecāku bibliotēkas apmeklētāju konsultēšana ietver darbu ar sensitīva rakstura datiem, jo seniori nesaskata citu risinājumu un lūdz bibliotekāru būt par starpnieku saziņā ar pakalpojumu sniedzējiem. Iedzīvotājiem sniegta palīdzība darbā ar internetbanku kodu kalkulatoru izmantošanu, bankas konta izdruku sagatavošanu.

Daudziem senioriem un pirmspensijas vecuma apmeklētājiem ir problēmas ar to, ka nevar veikt kādu pakalpojumu, jo nav i – bankas vai eID kartes. Iespēju robežās **Galēnu** bibliotēka palīdz risināt problēmas, un izdrukā iesniegumus papīra formātā, palīdz aizpildīt un aizsūtīt pa pastu vai nogādāt tuvākajā VSAA filiālē.

Aglonas bibliotēkas darbinieces lielākus pasākumus spiestas rīkot ārpus bibliotēkas, saskaņojot tos ar Aglonas vidusskolas vai pirmsskolas izglītības iestādes vadību.

Upmalas bibliotēkas pasākumi bērniem notiek Vārkavas vidusskolas bibliotēkā, jo pagasta bibliotēkā tas nav iespējams.

Lielākajai daļai bibliotēku pārskata periodā tika atcelta liela daļa plānoto pasākumu. Risinājums: pārorientēties uz tiešsaistes pasākumu formām.

Saunas bibliotēka atzīst, ka ar Covid-19 ierobežojumiem un lielo saslimstību pagasta iedzīvotāju vidū, pasākumi netika rīkoti. Cilvēki paši bija atturīgi un rūpēs par savu veselību, atteicās no pulcēšanās iespējām.

Stabulnieku bibliotēkā visvairāk pakalpojumu pieejamība negatīvi skāra jaunākā vecuma bibliotēkas lietotājus, bērnus un pusaudžus, īpaši no sociāli maznodrošinātajām ģimenēm, jo bija liegta ilgstoša uzturēšanās bibliotēkā, socializēšanās iespēja, brīvajā laikā spēlējot izglītojošas spēles vai nodarbojoties ar radošām aktivitātēm. Ierobežojumu dēļ šai lietotāju kategorijai netika rīkoti arī pasākumi un tematiskās nodarbības klātienē.

6. KRĀJUMS

6.1. Krājuma komplektēšanas politika un organizācija

Krājuma komplektēšanā bibliotēku vadītāji ievēro izstrādātās krājuma komplektēšanas vadlīnijas, kas iekļaujas vidējā termiņa plānošanas dokumentos katrā no vietējās nozīmes bibliotēkām. Vērā ņemtas lasītāju intereses un vajadzības.

Bibliotēkas nodrošina dažāda veida informāciju, krājums tiek komplektēts, vadoties no lasītāju pieprasījuma un interesēm:

- mācībām, studijām;
- tālākizglītības un mūžizglītības atbalstīšanai;
- praktiska rakstura informācijas ieguvei;
- atpūtai un izklaidei.

Jau otro gadu pēc kārtas bija iespēja iegūt kvalitatīvu lasāmvielu, pamatojoties uz Latvijas Kultūras ministrijas izstrādāto rīcības plānu Covid-19 seku likvidēšanai, projekta **“Vērtīgo grāmatu iepirkums Latvijas publiskajām bibliotēkām”** ietvaros.

Krājums papildinājies ar atsevišķu bibliotēku dalību lasīšanas veicināšanas programmā **”Bērnu, jauniešu, un vecāku žūrija 2021”**.

Galēnu bibliotēkā lielākā daļa jaunieguvumu sastādīja bezatlīdzības lietošanā saņemti iespeddarbi no biedrības Muzikālā teātra – studijas “Baltie Lāči”, Latgolys Studentu centra, Bibliotēku attīstības centra, Latgales kultūras centra izdevniecības, Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja, Krāslavas novada domes. 20 grāmatas tika saņemtas no Riebiņu bibliotēkas apmaiņas krājuma, 7 no tām krievu valodā.

Silajāņu bibliotēkā, krājuma saglabāšanas nolūkos, vērtīgākās grāmatas uz mājām netiek izsniegtas, tās izmantojamas tikai bibliotēkā – lasītavā.

Stabulnieku bibliotēka ir pateicīga par lasītāju dāvināto periodisko izdevumu “Lilit”. **Pelēču** bibliotēka dāvinājumā no apmeklētāja saņēmusi žurnālu “100 Labi Padomi”, **Kastīres** bibliotēkā dāvinājumā no biškopja, lasītāja žurnāls „Biškopis”. **Silajāņu** bibliotēka izsaka pateicību par dāvinājumā saņemtajiem žurnāliem „Rīgas laiks” un „Domuzīme” no LNB. Bibliotēkas nepieņem dāvinājumus, kas neatbilst bibliotēkas krājuma attīstības koncepcijai, vai morāli novecojuši, nolietoti.

Literatūra pamatā iepirkta latviešu valodā, bet dažos pagastos arī svešvalodās. Krievvalodīgo lasītāju pieprasījumiem bibliotekāri izmanto SBA iespējas.

Galvenie krājuma komplektēšanas avoti pārskata periodā: SIA “Virja LK” izbraukuma tirdzniecība, SIA “Apgāds Zvaigzne ABC” veikals Preiļos. Sadarbība joprojām turpinās ar grāmatu tirdzniecības bāzi “Latvijas Grāmata”, pasūtot grāmatas elektroniski un saņemot tās ar kurjera starpniecību tieši bibliotēkā.

Krājumu kvalitāte pagastu bibliotēkās uzlabojas. Tie atbrīvoti no maz izmantotas, nolietotas literatūras, dubletēm. Aktīvi tiek izmantotas SBA iespējas.

6.2. Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

Galvenais finansējuma avots pagastu bibliotēkām Preiļu reģionā 2021. gadā bija pašvaldību budžets. Vietējās nozīmes bibliotēkās pašvaldības finansiālais nodrošinājums krājuma komplektēšanai Preiļu reģionā ir nedaudz samazinājies.

Tabula "Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums EUR"

	2019	2020	2021
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai:	35 987	39 140	37 666
<i>t.sk. grāmatām</i>	24 538	27 114	27 148
<i>t.sk. bērnu grāmatām</i>	4272	4986	4 714
<i>t.sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	11 154	11 978	10 467
<i>t.sk. citiem</i>	295	48	51
Finansējums krājumam uz 1 iedz. pašvaldībā	2,7	3	3
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	35 987	39 140	37 666

6.3. Rekatalogizācija

Preiļu reģiona publisko bibliotēku krājumu rekatalogizācija ir pabeigta.

Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā trīs bijušā Aglonas novada bibliotēkas (**Grāveru, Kastuļinas, Šķeltovas**) tiks nodotas Krāslavas novada centrālās bibliotēkas pārziņā. Gada nogalē norisinājās krājuma inventarizācija, kurai sekoja rekatalogizācija no Preiļu reģiona bibliotēku kopkataloga uz Krāslavas novada centrālās bibliotēkas elektronisko katalogu.

Kastuļinas bibliotēkā līdz 31.12.2021. tika rekatalogizēti 1305 eksemplāri (35% no kopskaita). Rekatalogizāciju noslēgt paredzēts 2022.gadā.

6.4. Krājuma pārbaude (inventarizācija)

Pārskata periodā automatizēta krājuma pārbaude (inventarizācija) veikta sešās pagastu publiskajās bibliotēkās un vienā izglītības iestādes bibliotēkā, PGB speciālistiem sadarbojoties ar konkrētās bibliotēkas darbinieku:

- **Sīlukalna, Smelteru** publiskajās bibliotēkās un **Vārkavas vidusskolas bibliotēkā** sakarā ar darbinieka maiņu;
- **Grāveru, Kastuļinas, Šķeltovas** bibliotēkās administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, lai informāciju nodotu Krāslavas novadam (inventarizācijā piedalījās arī Krāslavas novada centrālās bibliotēkas darbinieki);
- **Kastīres** bibliotēkā tika veikta gadskārtējā inventarizācija.

Krājuma pārbaudes rezultātā **Kastīres** un **Smelteru** bibliotēkās atklāts iztrūkums, kas pārsniedz LR MK noteikumus Nr.317 pieļaujamo iztrūkuma normu 0,3 % no bibliotēkas krājuma vērtības uz kārtējā saimnieciskā gada sākumu. Viens no iztrūkuma iemesliem, piemēram, **Kastīres** bibliotēkā varētu būt tas, ka daļa no grāmatām, kas

inventarizācijas atskaitē skaitās “Nav plauktā” ir sen norakstītas manuāli, bet nav norakstītas elektroniski. Ļoti minimāls iztrūkums konstatēts **Kastuļinas, Grāveru, Šķeltovas un Sīlukalna bibliotēkā. Vārkavas vidusskolas bibliotēkā** konstatētais iztrūkums atbilst noteikumos pieļaujamajai iztrūkuma normai.

Secinājumi: veicot inventarizācijas, ir iegūta precīza informācija par krājuma skaitlisko stāvokli, novērtēta krājuma kvalitāte – apzinātas nolietotās un sabojātās grāmatas, atklātas un novērstas pieļautās kļūdas, precizēta uzskaitē. Pamatojoties uz pārbaudes rezultātiem, novērsta datu neatbilstību starp bibliotēku SUG 3.d., BIS ALISE krājuma stāvokļa un grāmatvedības datiem.

Ieteikumi: Jebkura kļūda krājuma uzturēšanā un uzskaitē iespaido gan lietotāju apkalpošanas kvalitāti, gan statistikas ziņu precizitāti. Kastīres bibliotēkā lielāka uzmanība jāpievērš krājuma esošo dokumentu uzskaites un norakstīšanas kārtībai, Smelteru bibliotēkā — krājuma saglabāšanai un lietotāju apkalpošanas procesam. Viens no iespieddarbu iztrūkuma iemesliem varētu būt tas, ka krājuma uzskaitē tika konstatēti iespieddarbi, kuri sen izslēgti no krājuma, bet nav norakstīti elektroniski.

6.5. Krājuma rādītāji

Tabula “Krājuma rādītāji”

	2019	2020	2021
Jaunieguvumi kopā	12 198	12 591	12 217
<i>t. sk. grāmatas</i>	4 113	5 154	4 992
<i>t.sk. latviešu daiļliteratūra</i>	1 087	1 774	1 703
<i>t.sk. bērniem</i>	801	1 340	1 229
Izslēgtie dokumenti	15 517	13 606	14 139
Krājuma kopskaits	148 953	147 834	146 649
Grāmatu krājuma apgrozība	0,5	0,5	0,6
Periodisko izdevumu apgrozība	1,8	1,6	1,5

Jaunieguvumu kopskaits grāmatām pārskata periodā, t. sk. bērnu grāmatām, ir palicis gandrīz nemainīgs. Izslēgto dokumentu daudzums audzis:

- bibliotēkās, veicot krājumu inventarizācijas;
- Grāveru, Kastuļinas un Šķeltovas bibliotēkās, norakstot lielākā skaitā tieši periodiskos izdevumus – kopsummā 1795 eksemplāri;
- Riebiņu bibliotēkā izslēgto dokumentu skaits - 1474 eksemplāri,, proporcionāls jaunieguvumu skaitam – 1376 eksemplāri;
- Kastīres un Rušonas bibliotēka krājumu izanalizējusi visaktīvāk, izslēdzot no krājuma 1437 eksemplāri (Kastīrē), 1147 eks. (Rušonā).

Salīdzinot ar 2020. gadu, kopumā grāmatu krājumu apgrozība augusi (0,6), bet samazinājusies periodiskajiem izdevumiem (1,5). Preiļu reģiona publiskajās bibliotēkās tā samazinājusies objektīvu iemeslu dēļ — preses izdevumi netika lasīti uz

vietas bibliotēkās, izsniegti lasītājiem uz mājām. Preses abonēšana notikusi, vadoties no apmeklētāju pieprasījuma, izvērtējot izdevumu saturu.

6.6. Datubāzes

Tabula "Bibliotēkās pieejamo datubāzu izmantojums"

Datubāze	2019	2020	2021
Letonika bibliotēkā	3321	3211	5 669
<i>skatījumi</i>	-	-	3 673
<i>piekļuves sesiju skaits</i>	-	-	1 996
<i>lejupielādes</i>	-	-	748
News	1943	1442	1142

Kastīres bibliotēkas vadītāja Rušonas pamatskolas skolēniem bija organizējusi aktivitāti „Dienas jautājums”, kur atbildes bija meklējamas www.letonika.lv.

KISC 2021. gadā nodrošināja neierobežotu **letonika.lv** datubāzes pieeju visām pašvaldību publiskajām bibliotēkām bez abonēšanas maksas, kā arī attālināto pieeju resursam reģistrētajiem bibliotēkas lietotājiem. Ar paroli lasītājiem bija pieejams viss **letonika.lv** saturs, izņemot ar autortiesībām aizsargātos lasītavas darbus.

Attālinātos piekļuves datus aktīvi izmantojuši **Kastuļinas, Pelēču, Riebiņu, Rožkalnu** un **Upmalas** bibliotēku lietotāji. Aktīvākās datubāzes izmantošanā klātienē: **Aizkalnes, Smelteru** un **Stabulnieku** bibliotēka.

6.7. Krājuma un datubāzu popularizēšana

Krājuma popularizēšana

Lai popularizētu krājumā pieejamos izdevumus, bibliotēkas regulāri veido tematiskās izstādes. Izstāžu stendos apskatāmo un arī lasīšanai paņemamo grāmatu un žurnālu saturiskais virziens parasti tematiski sasaucās ar mākslas, radošo, ceļojošo darbu izstādēm, valsts un gadskārtu svētkiem. Bibliotēkas, kurām ir konts sociālajos tīklos **Facebook** un **draugiem.lv** jaunieguvumus fotografē un publicē kā galerijas.

Krājumu popularizējoši pasākumi:

- jauno grāmatu apskati;
- tematiskas izstādes (gadskārtu ieražu svētki, rokdarbi, vaļasprieki, konservēšana u.c.);
- cikla izstādes;
- personāliju izstādes.

Aglonas bibliotēka bibliotēku nedēļas laikā veidoja akciju "Slepenā grāmata". **Ārdavas** bibliotēkā praktizē jaunieguvumu apskatus notiekošo pasākumu, radošo darbnīcu laikā. **Silajāņu** bibliotēka katrreiz pēc jaunieguvumu apstrādes veido jauno grāmatu sarakstu, kurš lasāms informācijas stendā.

Riebiņu bibliotēka krājumu popularizēja arī ar sociālo tīklu palīdzību, *Facebook* un *draugiem.lv* lapās izvietojot virtuālās tematiskās izstādes “Sagaidot Lieldienas”, “5. jūnijs – Pasaules Vides diena”, “Kas tavā burciņā?” u.c..

Datubāzu popularizēšana

Kastuļinas bibliotēka aktīvi popularizēja Letonikas pakalpojumus Priēžmalas pamatskolas skolēniem, un **Riebiņu** bibliotēka Riebiņu vidusskolas skolēniem, izsniedzot attālināto piekļuvi. Klienta Skatījumu skaits Riebiņu bibliotēkai sasniedza 470 skatījumus. Digitālās nedēļas laikā 5.klases skolēni tiešsaistes pasākumā "Mācies kopā ar *letonika.lv*" iepazīna datubāzes izmantošanas iespējas.

Riebiņu bibliotēka izcīnīja **1.vietu digitālajā erudīcijas spēlē “Izzini Latvijas monētās iekaltās kultūrzīmes”**, aicinot lietotājus piedalīties attālināti, savās mājās, jo Covid-19 ierobežojumu dēļ piedalīties spēlē bibliotēkas telpās nebija iespējams. <https://www.kis.gov.lv/lv/zinami-erudicijas-speles-izzini-latvijas-monetas-iekaltas-kulturzimes-uzvaretaji-2>

Rožkalnu bibliotēka piekļuvi datu bāzei *letonika.lv* ir izsniegusi pirmsskolas izglītības iestādes audzinātājam.

6.8. Darbs ar parādniekiem

Darbs ar parādniekiem tiek veikts regulāri: atgādinājumi tiek izsūtīti no BIS ALISE uz lietotāju e-pastiem, saziņa notiek sociālajos tīklos un telefoniski. Lietotāju, kas kavē ilgstoši nodošanas termiņu, nav daudz. Vairāk ir tādu, kas kavē neilgu laiku. Vairākkārtēju brīdinājumu rezultātā lielākā daļa tomēr atgriež bibliotēkā saņemtus materiālus. Kopumā cilvēki ir apzinīgi un neveidojas gari parādnieku saraksti. Bibliotekāriem jāseko grāmatu aprītei savā bibliotēkā, kā arī jāuztur kontakts ar kolēģiem citās bibliotēkās.

6.9. Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības

Krājuma izvietojums arī ir sāpīga problēma daudzās bibliotēkās, jo abonementa telpa par mazu, lai brīvi izvietotu grāmatu plauktus. Nav krātuves telpas, vai tā ir nepiemērota, atrodas citā ēkā. Ievietot karantīnā saņemtās grāmatas no lasītājiem bijusi īsta problēma.

Krājumā ir vērtīgas grāmatas, bet tās laika gaitā ir novecojušas un nolietojušās, tāpēc būtu nepieciešams aizvietot ar jaunāka izdevuma grāmatām. Pārskata periodā daudzās bibliotēkās norakstīti novecojuši, nolietoti izdevumi, bet darbs ar krājumu ir jāveic regulāri, katru gadu, jāizmanto PGB piedāvātie apmaiņas krājumi.

Bibliotēkā būtu nepieciešams vairāk jaunākās uzziņu literatūras, vārdnīcu, nozaru literatūras, diemžēl budžets nav pietiekošs, bet šīs grāmatas pieprasījuma gadījumā tiek pasūtītas SBA kārtā.

Līču bibliotēka nepietiekamo finansējumu krājuma iegādei risina ar bezmaksas grāmatu apmaiņas punktos (PGB foajē vai Preiļu TC “Oga”) atrastajām jaunajām un vērtīgajām grāmatām - iekļaujot tās bibliotēkas krājumā.

7. DARBS AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM

Covid-19 ārkārtēja situācija, attālinātais mācību darbs ietekmēja bibliotēku darbu ar bērniem un jauniešiem. Ierobežojumi radījuši pārrāvumu skolēnu lasīšanas paradumos, attālinātās mācības bērniem un viņu vecākiem aizņēma lielu daļu laika.

7.1. Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

Bērnu un jauniešu lasīšanas veicināšana ir svarīgākais bibliotēku pamatuzdevums. Ir jādarbojas radoši, lai radītu interesi par grāmatu pasauli, organizējot daudzveidīgus pasākumus. Sakarā ar Covid-19 ierobežojumu turpināšanos, arī 2021. gadā šī interese bija jāveicina virtuāli, ko atsevišķas bibliotēkas arī paveica.

Galēnu pagasta teritorijā dzīvo 58 skolas vecuma bērni, no kuriem 11 mācās blakus pagastu un novadu skolās. **Galēnu** bibliotēkas mikrorajonā atrodas Galēnu pamatskola, kurā mācās 101 skolēns, no kuriem 25 ir PII audzēkņi, 36 skolēni brauc mācīties no citiem pagastiem un pašvaldībām. Skolēnu skaits ir nedaudz palielinājies, jo ar 1.septembri slēdza Dravnieku pamatskolu un daļa skolēnu pārgāja mācīties uz Galēniem. Galēnu pamatskolā darbojas arī skolas bibliotēka. No 101 Galēnu pamatskolas skolēna tikai 21 dzīvo Galēnos (20,8% no kopskaita). Pārējie dzīvo pagasta tālākos ciemos vai brauc no blakus pagastiem. Covid-19 ierobežojumu dēļ bibliotēka nevarēja rīkot pasākumus, nevarēja pieņemt apmeklētājus. Skolas laikā bērni, kuri brauc ar autobusu, ierobežotā laika dēļ nevar paspēt atnākt uz bibliotēku.

Pelēču bibliotēkas rajonā darbojas Pelēču pamatskola. 2021./2022.m.g. skolā mācās **80** skolēni, no tiem 56 pamatizglītības programmā un 24 PII.

Riebiņu bibliotēkā ir atsevišķa telpa bērnu un jauniešu literatūras krājumam un datoriem. Pašiem mazākajiem ir sava "Pasaku istaba". Izsniegums galda spēlēm – 36. Bērnu un jauniešu krājuma popularizēšanai bija skatāmas 32 literāri tematiskās un 15 virtuālās izstādes. Gada laikā Riebiņu bibliotēkas bērnu nodaļā norisinājās piecas virtuālās viktorīnas bibliotēkas Facebook lapā: "Skani, mana valodiņa" veltīta Dzimtās valodas dienai, "Kas meklē, tas atrod", lai pārbaudītu savas zināšanas par Riebiņu bibliotēku, "Dzejas dienu burvība", "Mārtiņdiens - latviešu svētki" un "Mūsu dzimtene". Kopumā atbildes tika saņemtas no 73 respondentiem, kas izrādīja interesi un iesūtīja savas atbildes. Gada laikā īstenoti 20 pasākumi bērniem un jauniešiem: "Ar grāmatu azotē", Valda Rūmnieka jubilejai – "Fantāzijas ceļos", "Es lasu dzeju" u.c..

Stabulnieku bibliotēka novērojusi, ka visaktīvāk bērni un pusaudži ir lasījuši vasaras un rudens mēnešos, jo šajā laikā norisinājās lasīšanas veicināšanas konkursi. Lasīšanu vasaras mēnešos veicināja arī skolā uzdotais uzdevums vasaras brīvlaikā izlasīt ieteicamo literatūru, kuru visaktīvāk lasīja tieši sezonas lasītāji, kuri vasaras brīvlaiku pavada laukos pie radiem, taču pārējā laikā dzīvo un mācās citās lielākajās Latvijas pilsētās.

Samazinājums galvenokārt skaidrojams ar noteiktajiem ierobežojumiem saistībā ar COVID-19 pandēmiju, kas liedza iespēju regulāri apmeklēt bibliotēkas PII bērniem, skolēniem, tādējādi ietekmējot bibliotēku statistikas rādītājus. Izpalika savstarpējā komunikācija klātienē pasākumos, bibliotēkās nevarēja tikties draugi, spēlēt galda spēles, radoši darboties.

Tabula "Darba ar bērniem un jauniešiem līdz 18 gadiem pamatrādītāji"

	2019	2020	2021
Lietotāju skaits līdz 18 gadiem	1 125	998	903
Apmeklējums	23 235	12 446	7 594
Izsniegums	18 242	14 827	12 263
Izsniegums bērnu grāmatām	-	-	11 898

Aktīvo lietotāju līdz 18 gadiem skaits samazinājies par **9,5 %**, strauji (par **39 %**) sarucis fizisko apmeklējumu skaits, bet izsniegumu skaits lietotājiem līdz 18 gadiem sarucis par **17,3 %**. Kopumā lietotāju skaits līdz 18 gadiem no kopējā lietotāju skaita Preiļu novada bibliotēkās sastāda vien 24.7%.

Aizkalnes un **Saunas** bibliotēkā bērni un jaunieši līdz 18 gadiem ir vien 7% no kopējā lasītāju skaita, bet **Silajāņu** bibliotēkā vien 8%, **Vanagu** un **Kotļerovas** bibliotēkā 13%, **Gailīšu, Pieniņu** bibliotēkā 14%.

7.2. Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija

Metodisko un konsultatīvo atbalstu darbā ar bērniem un jauniešiem Preiļu reģionā vada un koordinē PGB metodiķe kopā ar PGB BLN darbiniekiem. Konsultatīvais darbs pārskata periodā ietvēra sevī individuālas konsultācijas par dažādiem jautājumiem, arī attālināti (priekšlikumi un ieteikumi efektīvākam un daudzveidīgākam darbam bērnu, jauniešu auditorijā).

Bibliotekāri tika konsultēti dažādos profesionālos darba jautājumos – par attālinātā darba formām, tiešsaistes platformu lietošanu. Līču bibliotēka tika konsultēta par 3D pildspalvu lietošanu, tām nepieciešamo papildmateriālu iegādi. BLN ir iegādāta interaktīvā grāmata ar uzdevumiem, kas veidota pēc Inese Zanderes Lupatiņu stāstu motīviem, par kuras izmantošanas iespējām sniegta izsmeļoša informācija Vārkavas bibliotēkas vadītājam. Ik gadu notiek informēšana un konsultēšana par aktualitātēm Ziemeļvalstu literatūras nedēļai.

PGB koordinē LNB lasīšanas veicināšanas programmu "Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība" un "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija" Preiļu reģionā. "Nacionālās skaļās lasīšanas" norisei vietējā mērogā un pusfināla atlases kārtā reģiona bibliotēkām tika sniegtas konsultācijas organizatoriskajos jautājumos un rīkots attālinātais konkurss.

PGB BLN vadītāja Solvita Erta piedalījās valsts mēroga publisko bibliotēku apaļā galda tiešsaistes diskusijā, kur dalījās pieredzē par darbu ar izglītības iestādēm "Kompetenču pieejas mācību saturā (Skola 2030)" ietvaros. Tāpat S.Erta LNB valsts mēroga rīkotajā semināru ciklā par "Bērnu un jauniešu žūriju" dalījās pieredzē par darba metodēm PGB. Šos pasākumus vēroja arī Preiļu reģiona bibliotēku speciālisti.

Darba pieredzes apmaiņas brauciens, drošības apsvērumu dēļ netika organizēts.

7.3. Bērnu un jauniešu literatūras krājuma veidošana un papildināšana

No kopējā grāmatu jaunieguvumu skaita (4992 eksemplāri), **24,6 %** ir grāmatas bērniem un jauniešiem.

Tabula "Jaunieguvumi krājumam (eksemplāri) pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem"

2019	2020	2021
801	1 340	1 229

Tabula "Pašvaldības finansējums (EUR) jaunieguvumiem pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem"

2019	2020	2021
4 272	4 880	4 726

Secinājums: Projektā "Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām" bibliotekāres bija pieteikušas ievērojamu skaitu bērnu un jauniešu literatūras izdevumu.

Upmalas iedzīvotāji – bērni un jaunieši grāmatas lasīšanai pamatā izņem skolas (Vārkavas vidusskolas) bibliotēkā. Pavasarī, kad skolu slēdz, jaunās grāmatas SBA kārtībā tiek izņemtas un piedāvātas lasīšanai **Upmalas** bibliotēkā. Tādējādi bērniem pieeja grāmatu krājumam ir visu gadu.

7.4. Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana

Darbs ar bērniem pārskata periodā bija diezgan apgrūtināts, jo Covid-19 apstākļos bērni mazāk apmeklēja bibliotēku, vai arī uzturējās neilgi.

Daudzi bērni, jaunieši ir radoši, aizraujas ar rokdarbiem, gleznošanu, tāpēc **Aglonas** bibliotēka rīkoja zīmējumu konkursu „Pasakainie ziemas prieki” un vēlāk bibliotēkas telpās notika šo zīmējumu izstāde.

Ārdavas bibliotēka pārskata periodā iegādājās trīs jaunas galda spēles. **Pelēču** bibliotēka - četras jaunas galda spēles 50 EUR vērtībā, Aizkalnes bibliotēka – četras galda spēles 42 EUR vērtībā.

Kastīres bibliotēkā krājuma popularizēšanai visa gada garumā piedāvātas izstādes no cikla "Ārzemju literatūras dārgumu lāde", tematiskās, literārās, zīmējumu, radošo darbu, kolekciju un virtuālās izstādes.

Skolēniem un studentiem, veicot zinātniski pētnieciskos darbus, **Riebiņu** bibliotēka sagatavoja tematiskās uzziņas, piemēram, "Par bebrukārkliņu", "Mūzika viduslaikos Vācijā", "Sieviešu un vīriešu uzvedības īpatnības" u.c. **Riebiņu** bibliotēka par gaidāmajiem pasākumiem informēja ar sociālo tīklu palīdzību, sūtot vēstules, rakstot īsziņas un *WhatsApp* ziņojumus. Mutiski tika uzrunāti vecāki, aicinot viņus kopā ar saviem bērniem apmeklēt bērnu literatūras nodaļu.

Sakarā ar sarežģītajiem epidemioloģiskās situācijas apstākļiem izpalika bibliotēkas rīkotās radošās darbnīcas bērniem un pusaudžiem, taču jaunākā vecuma bibliotēkas lietotāji varēja individuāli piedalīties **Stabulnieku** bibliotēkas rīkotajās radošo darbu izstādēs – pavasarī, Lieldienu ietvaros, savos radošajos darbos atainot gada dzīvnieku zaķi, "Neparasto puķu balle" vasaras sezonā un "Baiļu bubuļu bilžu galerija" Veļu laika

ietvaros, radošo darbu tapšanā iesaistot arī viņu vecākus. Vienai pusaudzei radās vēlme un tika organizēta savu radošo darbu personālizstāde.

Jaunākās klases bibliotekārajās stundās apmeklē **Upmalas** bibliotēku, lai iepazītos ar bibliotēku iekārtojuma sistēmu, saprastu bibliotēku tīkla dotās iespējas informācijas meklēšanā un datu bāzes letonika.lv piedāvātās iespējas. Ļoti vērtīga ir pieeja latviešu rakstnieku darbiem, jo tā ir pieeja ieteicamajai literatūrai.

7.5. Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Ārdavas bibliotēka vasarā īstenoja komandu pasākumu "Loka šaušana", kuru piedāvāja vietējie Pelēču pagasta uzņēmēji no ZS "Bramaņi". Bērni ar lielu sajūsmu apguva šaušanas prasmes, kā arī baudīja kopā būšanu.

Kastuļinas bibliotēka septembra sākumā rīkoja 1.klases skolēnu iepazīšanās ekskursija uz pagasta bibliotēku, kuras laikā tika apmeklēta interneta vietne drossinternets.lv un pildīti uzdevumi, apspriestas pieklājīgas uzvedības internetā noteikumi. Ziemeļvalstu literatūras nedēļas laikā, rīta stundā sākumskolas skolēni kopā ar Kastuļinas bibliotēkas vadītāju lasīja Jura Zvirgzdiņa grāmatu „Kapteiņa zirdziņš”.

Kastīres bibliotēkā notika bibliotekārā stunda 9. klases skolēniem Dzejas dienu ietvaros, kad tika aplūkota A. Čaka dzeja un dziesmas ar dzejnieka vārdiem. Bibliotēkas apmeklētājiem tika demonstrēti izziņošie brīvā laika pavadīšanas līdzekļi, datubāzes, internetresursi, galda spēles, DV, periodiskie izdevumi, grāmatas.

Kastīres bibliotēka izmanto mācību līdzekli latviešu valodas apguvei „Atver pasauli!”

Riebiņu bibliotēka jau tradicionāli sākoties skolēnu vasaras brīvlaikam organizēja vasaras lasīšanas veicināšanas konkursu GRAMAT@VASARA.LV”. Konkurssā iesaistījās Stabulnieku bibliotēkas lasītāja. Dalībniekiem vajadzēja izlasīt ne mazāk kā 10 grāmatas, uzrakstīt 2 – 3 atsauksmes par savām mīļākajām grāmatām un iesūtīt interesantas vasaras fotogrāfijas. Septembrī tika godināti 9 konkursa dalībnieki (2020. gadā tie bija 33 dalībnieki).

Stabulnieku bibliotēka visas izstādes, kuras atradās bibliotēkas telpās, tika atspoguļotas arī virtuālajā vidē. Nereti lasītājs, ieradies bibliotēkā, jautāja pēc konkrētas grāmatas, kuru bija pamanījis virtuālajā vidē bibliotēkas lapās ievietotajā publikācijā.

Literārās izstādes Stabulnieku bibliotēkā

“**Nacionālā skaļā lasīšana**” sacensībā no **Riebiņu** vidusskolas piedalījās 9 pietās klases skolēni un tiesības piedalīties Preiļu reģiona finālā ieguva 2 dalībnieces. No **Galēnu** pamatskolas piedalījās seši skolēni (vērtēšanas komisija: Galēnu pamatskolas latviešu valodas un literatūras skolotāja un Galēnu bibliotēkas vadītāja), par labākajiem tika izvirzīti trīs skolēni, un sacenšoties starp Riebiņu, Aglonas, Vārkavas un Preiļu novada skolām, Krista Reinsone ieguva 3.vietu un skolotāja saņēma pateicību par ieguldīto darbu skolēnu sagatavošanā Preiļu reģionālajai atlasē kārtai. No **Pelēču** pamatskolas 2 labākās lasītājas pārstāvēja Pelēčus Preiļu reģiona finālā, kur Keitija Patrīcija Kokina startēja ar labiem panākumiem un ieguva 2. vietu, lasot fragmentu no Dzintara Tilaka grāmatas "Šausmiņa". **Aglonas** bibliotēkas rīkotajā pasākumā ar saviem video piedalījās 8 dalībnieki. Izvērtējot iesūtītos video, uz Preiļu reģionālo atlasī tika izvirzīta Marija Magdalēna Šēra, reģionālajā atlasē ieguva 1.vietu un tika izvirzīta uz Rīgu, diemžēl slimības dēļ neaizbrauca.

Ziemeļvalstu literatūras nedēļā ar lasījumiem piedalījās **Aglonas, Aizkalnes, Kastīres, Kastuļinas, Riebiņu, Rožkalnu, Stabulnieku** un **Upmalas** bibliotēkas. **Rožkalnu** bibliotēkā Rimicānu PII audzēkņi klausījās Diānas Kaijakas grāmatiņas “Hugo meklē sapnīti” lasījumu, atbilstoši nedēļas tēmai “Sapņi un ilgas Ziemeļvalstīs”.

Upmalas bibliotēkas vadītāja piedalījās Vārkavas vidusskolas stāstnieku konkursa “Teci, teci, valodiņa 2021!” žūrijā.

Sadarbībā ar Dravnieku un Rušonas pamatskolu **Riebiņu** bibliotēka piedalījās projekta “Noķer mani, ja vari – putnu stāsts” (Catch me if you can – birds’ story”) Nordplus Junior programmas aktivitātēs – putnu zīmējumu un fotogrāfiju izstāde “Es redzēju tevi...” (I saw you”). Riebiņu bibliotēkas sociālajos tīklos bija skatāma putnu zīmējumu izstāde, kuru autori bija skolēni no Dravnieku un Rušonas pamatskolas, Riebiņu vidusskolas un Rīgas pirmsskolas izglītības iestādes "Dzilniņa" bērni. Video un krāšņas, apbrīnojamas putnu fotogrāfijas izstādei iesūtīja gan bērni, gan pieaugušie. Kopumā projektā iesaistījās 59 dalībnieki, to vidū 47 bērni un jaunieši.

7.6. Sadarbība ar izglītības iestādēm “Kompetenču pieejas mācību saturā (Skola2030)” ietvaros

Visaktīvāk darbs ar bērniem un jauniešiem notiek bibliotēkās, kuru teritorijās atrodas izglītības iestādes. Diemžēl reģionā lielākoties ir bibliotēkas (**Aizkalnes, Ārdavas, Gailišu, Grāveru, Kotļerovas, Līču, Pieniņu, Rožkalnu, Rušonas, Saunas, Silajāņu, Sīlukalna, Stabulnieku, Šķeltovas, Vanagu, Vārkavas**), kur apkaimē nav skolu, tāpēc arī lasītāju - bērnu un jauniešu kopskaits ir neliels. Bērni šo pagastu bibliotēkas apmeklē piektdienas vakaros un sestdienās, kā arī skolas brīvdienās.

Aglonas bibliotēkai izveidojusies sadarbība ar skolotājiem un izglītības iestādēm kompetenču pieejas izglītībā attīstībai: vienu reizi mēnesī katrai Aglonas pirmskolas izglītības iestādes grupīnai tika sagatavotas grāmatu kolekcijas un uzdevumi par dotajām tēmām, piemēram, “Gadalaiki”, “Kalendārs”, “Lauku sēta”, “Lai skan!”, “Reiz pasakā”, “Cipariņi”, “Burtiņi”. Katru reizi papildus tēmai bija piedāvātas divas “BJVŽ 2021” grāmatas, bērni atbildēja uz uzdotajiem jautājumiem un zīmēja zīmējumus. Pie katras tēmas bija dažādi uzdevumi par burtiem, cipariem, tēmā par gadalaikiem bērni minēja koku lapas, krāsoja, tēmā par Ziemassvētkiem bija jāgatavo apsveikums Ziemassvētkos un jāizspēlē Ziemassvētku rotaļa.

Sākumskolai, dažādojot zinību apguvi un procesu, tika organizēta mācību diena **Kastīres** bibliotēkā, kuras ietvaros notika iepazīšanās ar bibliotēku un tās piedāvātajiem pakalpojumiem. Piemēram: vizuālās mācības stundas, kur skolēni atbildes uz jautājumiem meklēja muzeju mājas lapās; latviešu valodas un literatūras stundas.

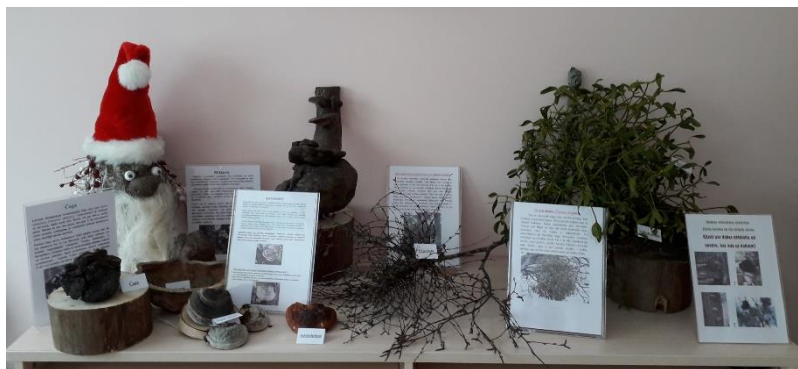
Riebiņu bibliotēka kompetenču izglītības ietvaros īstenoja literāri muzikālo nodarbību "Iepazīsti dzeju caur mūziku" Riebiņu vidusskolas 3.klases skolēniem (kopā ar mūzikas skolotāju). Pasākuma laikā skolēni iepazīnās ar dzejas krājumu, skaļi lasīja dzejoļus, skatījās animācijas filmu, kas balstīta uz Raiņa dzejoli "Mākonīts un mākonīte", kā arī veidoja tam ilustrācijas un apskatīja bibliotēkā esošās izstādes.

Riebiņu vidusskolas projekta "Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai" ietvaros **Riebiņu** bibliotēkā bija skatāmas izstādes, kurās bērni un jaunieši varēja aktīvi līdzdarboties: “Ķērpji Riebiņu parkā” – paņemot gatavu darba lapu skolēni varēja pārbaudīt savas zināšanas dodoties uz Riebiņu parku, lai sameklētu kādi ķērpji tur aug, aplūkotu ķērpju daudzveidību.

“Ķērpji Riebiņu parkā”

“Piepes un izaugumi uz kokiem” – kļūsti par dabas pētnieku un novēro, kas aug uz kokiem, uzzini, kas tas ir.

“Piepes un izaugumi uz kokiem”

“Pazīsti Latvijas kokaugus pavasarī” – izpēti dotos koku zarus un pieliec klāt atbilstošos nosaukumus.

“Pazīsti Latvijas kokaugus pavasarī”

Stabulnieku bibliotēka digitālajā vidē regulāri popularizēja arī informāciju, kas aktuāla izglītības iestādēm, tai skaitā arī aktivitātes, kas attiecās uz “Kompetenču pieejas mācību saturā (skola2030)” un projektu “Latvijas Skolas soma”.

7.7. Bibliotēku sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums

Preiļu reģiona bibliotēkas sadarbojas ar savā teritorijā esošajām izglītības iestādēm un to bibliotēkām: **Kastuļinas** bibliotēka sadarbojas ar Priežmalas pamatskolu, **Aglonas** bibliotēka ar Aglonas vidusskolu, **Upmalas** bibliotēka ar Vārkavas vidusskolu, **Riebiņu** bibliotēka ar Riebiņu vidusskolu, **Pelēču** bibliotēka ar Pelēču pamatskolu, **Smelteru** bibliotēka ar Salas pamatskolu, **Galēnu** bibliotēka ar Galēnu pamatskolu, **Kastīres** bibliotēka ar Rušonas pamatskolu.

Kastuļinas bibliotēkas vadītāja, dodoties pie Priežmalas pamatskolas skolēniem, īsteno dažādas radošās darbnīcas: Ziemassvētku darbnīca sākumskolas audzēkņiem, radošā darbnīca “Mana mīļā Latvija”, Adventa vainagu pīšanas darbnīca.

Riebiņu bibliotēkai cieša sadarbība daudzu gadu garumā ir izveidojusies ar Riebiņu vidusskolu un Riebiņu PII “Sprīdītis”, kas ir galvenie pasākumu apmeklētāji Bērnu literatūras nodaļas rīkotajās aktivitātēs, “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” u.c..

Smelteru bibliotēka atzīst, ka liels nopelns kopīgo pasākumu organizēšanā ir Salas pamatskolas skolotājiem – klašu audzinātājiem, gan “Pirmā tikšanās ar bibliotēku”, gan “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”.

Pelēču bibliotēka, sadarbībā ar Pelēču pamatskolu, septembrī rīkoja pasākumu “Pastaiga pie 7 Pelēču rūķīšiem” (bibliotekāre bērniem pie Pelēču pagasta pārvaldes ēkas bija sagatavojusi uzdevumus par dabu) un decembrī, pēdējā skolas dienā, – bibliotēkas rūķa ciemošanos Pelēču pamatskolā (tika pārbaudītas skolēnu zināšanas par latviešu tautasdziesmām un mīklām).

Aglonas bibliotēkas sadarbības partneri: Aglonas PII (tiešsaistes pasākums, zīmējumu izstāde, grāmatu kolekcijas), Aglonas vidusskola (pasākums dzejas dienās, tiešsaistes pasākums par “BJVŽ- 2021” grāmatām), Bērnu un jauniešu brīvā laika pavadīšanas centrs “Strops” (pasākums “Ceļojums grāmatu pasaulē”, piedalīšanās daiļlasītāju konkursa vērtēšanas komisijā), Aglonas Katoļu ģimnāzija (grāmatu apmaiņas punkts, tiešsaistes pasākums par “BJVŽ- 2021” kolekcijas grāmatām).

Rušonas bibliotēka, sadarbojoties ar Rušonas sabiedrisko centru, sagatavo radošās darbnīcas bērniem un vecākiem, lai popularizētu bērnu literatūru.

Ar 1.septembri tika likvidēta **Stabulnieku** bibliotēkas tuvumā esošā Dravnieku pamatskola, bet, piemēram, **Rožkalnu** bibliotēkas apkalpojošajā teritorijā skolas nav jau 12 gadus. Rožkalnu bibliotēka sadarbojas ar Rimicānu PII – grāmatas priekš bērniem izņemt audzinātājas un PII labprāt piedalās bibliotēkas rīkotajās aktivitātēs.

Kopīgā sadarbības tīklā ir **Upmalas** bibliotēkas un Vārkavas vidusskolas bibliotēkas vadītāja, apmainoties krājumiem, organizējot kopīgus pasākumus visām skolēnu vecuma grupām, piedaloties kopīgos projektos, gada nogalē Upmalas bibliotēkas vadītāja pārņēma arī Vārkavas vidusskolas bibliotekāra pienākumus.

7.8. Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā

Profesionālā pilnveide darbā ar bērnu un jauniešu auditoriju tika apgūta pašizglītības ceļā, gūstot jaunas idejas, prasmes, balstoties uz citu reģionu bibliotēkas darbinieku pieredzi un panākumiem darbā ar bērnu un jauniešu auditoriju. Nepieciešamības gadījumā konsultācijas tika lūgtas PGB BLN (skatīt 7.2. nodaļu).

7.9. Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi

Secinājumi par Covid-19 radītās situācijas ietekmi uz bibliotēku darbu:

- neizdevās īstenot plānotos pasākumus, izzinošas nodarbības, nenotika bibliotekārās stundas, plānotās ekskursijas;
- palielinājās bērnu noslodze tiešsaistes mācībās, neatlika laika citām nodarbēm;
- samazinājās bibliotēku statistikas darba rādītāji;
- bērni bibliotēkas apmeklēja individuāli.

Neatkarīgi no Covid-19 bērnu un jauniešu piesaistīt lasīšanai ir liela problēma – līdz ar tehnoloģiju ienākšanu bērnu ikdienā, zūd interese par grāmatu un lasīšanu. Jaunieši grāmatas lasa mazāk, bibliotēkas apmeklējuma mērķis ir datori un internets, brīvā laika

pavadīšana. Arvien vairāk bērni nāk uz bibliotēku ar savām viedierīcēm (planšetes, mobilie tālruņi), lai izmantotu bibliotēkā pieejamo bezmaksas wi-fi. **Stabulnieku** bibliotēkas darbinieces bažijas par interneta tehnoloģiju attīstību un digitālās vides iespējām, bērnu iemaņām, prasmēm, kuras nepieciešamas dzīvei un sadzīvei reālajā, dabiskajā vidē: “Attālinātās mācības, ilgstošā saskare ar interneta tehnoloģijām bērnus un pusaudžus ir ievilinājusi arvien dziļāk virtuālajā vidē, radot lielāku atkarību no šīs vides. Un neviļus rodas jautājums: cik lietderīgi savulaik bija virzīt datoratkarības mazināšanu kā vienu no svarīgākajiem bibliotēku darba uzdevumiem?”

Daudzi bērni un jaunieši dzīvo tālu no pagasta centra – bibliotēkas atrašanās vietas, tāpēc izmanto pašvaldības skolēnu transportu un uzreiz pēc stundām tiek aizvesti uz mājām. Risinājums: bibliotēkām doties uz skolām, iepazīstināt ar jaunākajām grāmatām, veicināt interesi un informāciju par bibliotēkas krājumu jau no mazotnes. Būtu lietderīgi skolās ieviest obligātās bibliotēkārās stundas, kuru laikā varētu apmeklēt bibliotēku, iepazīties ar jaunāko literatūru, piedalīties lasīšanas veicināšanas pasākumos. Lielākā daļa bērnu un jauniešu dzīvo laukos. Vienīgā iespēja, kā sasniegt šo mērķauditoriju ir sadarbība ar skolām, skolu bibliotēkām, rīkojot kopējus pasākumus un aktivitātes atsevišķām klasēm, kas tiek arī darīts. Covid-19 ierobežojumu dēļ jāpārkārtos darbs, rīkojot pasākumus un konkursus, viktorīnas tiešsaistē.

Aglonas bibliotēka izjūt, ka Aglonā ir izveidots bērnu un jauniešu brīvā laika centrs. Līdz ar to, bērnu, kas bibliotēkā pavada laiku līdz skolas autobusam, un pusaudžu, kas iegrieztos bibliotēkā pēc skolas, ir mazāk.

Ar katru gadu samazinās lasošo bērnu skaits, jo dažās skolās vairāk nepieprasa ieteicamo vai obligāto literatūru vasaras brīvlaikam. Daudzu bibliotēku tuvumā nav skolu, kas kopainā atsaucas uz bibliotēku aktivitātēm. Tehniskais nodrošinājums pagastu bibliotēkās arī atpaliek no vēlamā rezultāta, tas nesaista jauniešus.

Iespējamie problēmu risināšanas ceļi: uzlabot darbu ar bērniem var pozitīva komunikācija, savstarpējā uzticēšanās, interesanti pasākumi ar jauno tehnoloģiju pielietojumu, tiešsaistes aktivitātes ar inovatīvām darba formām. Sadarbība ar pašvaldībām ir nepieciešama, atjaunojot datortehniku, saņemot finansiālu atbalstu pasākumu organizēšanai tieši bērniem.

8. NOVADPĒTNIECĪBAS DARBS

8.1. Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes

Galvenie darba virzieni novadpētniecības darbā aizvadītajā gadā:

- novadpētniecības krājumu papildināšana, foto kolekciju veidošana;
- piedalīšanās sava novada izsludinātajos projektu konkursos;
- novadpētniecības krājuma popularizēšana sociālajos tīklos;
- novadnieku vaļasprieku popularizēšana: rokdarbu izstādes bibliotēkās, kolekcionēšana, fotografēšana;
- jauniešu iesaistīšana novada izpētē;
- uzziņu sniegšana visiem interesentiem;
- sadarbība ar dzimtu pētniekiem, novadpētniecības muzeju darbiniekiem.

Novadpētniecības darbu ietekmē vietējie apstākļi, kas atšķirīgi katram pagastam un arī tas, cik novada izpēte aizrauj pašu bibliotekāru, kādas ir viņa prioritātes attiecībā uz šo darba jomu. Novadpētniecības krājums ir tā bibliotēkas daļa, kas rada interesi par attiecīgās vietas vēsturi, dabu, darbu, notikumiem un cilvēkiem.

Galēnu kultūrvēstures biedrība rakstīja projektu par Galēnu muižas vizualizāciju. **Galēnu** bibliotēka palīdzēja fotogrāfiju meklēšanā, kurās var redzēt bijušās Galēnu muižas ēkas agrākajā izskatā. Tika apzvanīti gan vietējie, gan tālumā dzīvojošie novadnieki, lai iegūtu kādas fotogrāfijas vai atmiņu stāstus par muižu. Informācijas iegūšanai bibliotēka griezās arī pie PGB novadpētniecības speciālista. Ar arhitekta Viestura Baloža palīdzību tika atdzīvināts muižas izskats, kāds tas varēja būt pagājušā gadsimta sākumā un ierakstīts video materiāls, kuru ierunāja Galēnu pagasta bijušais iedzīvotājs - dziedātājs, aktieris Aleksandrs Zeimuļš – Priževoits. Video var noskatīties Galēnu kultūrvēstures biedrības *Facebook* lapā.

Aglonas bibliotēka kļuvusi par novada izpētes centru, kurā glabājas dokumenti, kartes, fotogrāfijas, atmiņu stāsti, daiļliteratūra un publikācijas par pagasta vēsturi, ģeogrāfiju, kultūrvēsturiskajiem objektiem, amatniecību, darba un sadzīves tradīcijām. Bibliotēkā glabājas bakaluru un maģistru darbi, kuru tēma ir Aglonas vēsture un cilvēki.

Riebiņu bibliotēka izmantoja laiku, kad bibliotēka bija slēgta apmeklētājiem, lai atjaunotu un nomainītu personāliju un tematisko mapju nosaukumus, atbilstoši UDK sistēmai sakārtotas tematiskās mapes.

Sīlukalna bibliotēkas pārskata perioda novadpētniecības darba prioritāte bija 2020.gadā likvidētās Sīlukalna pamatskolas arhīva pārņemšana un atsevišķa plaukta iekārtošana saņemtajiem materiāliem.

Upmalas bibliotēkas teritorijā (bijušajā Vārkavas novadā) ir 5 muzeji – Vārkavas vidusskolas, Rožkalnu un Vanagu skolu muzeji, Jāņa Vaivoda privātmuzejs un Vārkavas novadpētniecības muzejs. Bibliotēkas darba pamatā ir drukāto materiālu vākšana un ievietošana novadpētniecības tematiskajās mapēs.

8.2. Novadpētniecības krājums

Covid-19 mājseides laikā sarosījušies daudzi dzimtu vēstures detektīvi. Cilvēki meklē populārākajās vietnēs “Raduraksti”, “Ciltskoki”, “Dzimtas detektīvs”, “Periodika.lv”. Tomēr pētījumos noteikti var palīdzēt vietējo ļaužu atmiņas un situācijas pārzināšana.

Aizkalnes bibliotēkā aizvadītajā gadā izdevās veiksmīgi palīdzēt atrast dzimtas pēdas cilvēkiem no Krievijas Federācijas, Austrālijas, Jūrmalas u.c. Lielu interesi sagādāja iespēja ar autoru laipnu atļauju pētīt indeksētos 1935. un 1941. gada tautas skaitīšanas datus par bijušo Jasmuižas pagastu. Datus noindeksējuši brīvprātīgi entuziasti. Iedzīvotāji ir novērtējuši bibliotēku kā vietu, kur tiek uzkrāta un sistematizēta lokāla rakstura informācija, kuru varbūt novērtēs tikai nākamās paaudzes. Saņemti senu iespieddarbu dāvinājumi, rokrakstu kopijas, fotogrāfijas, atmiņu pieraksti ar novēlējumu saglabāt Aizkalnes kā senas kultūrvietas identitāti.

Bibliotekārie darbinieki turpina darbu pie likvidētā apkārtējo iestāžu vēstures materiālu saglabāšanas. **Aglonas** bibliotēka strādā pie Jaunaglonas novadpētniecības muzeja materiālu kārtošanas.

Riebiņu bibliotēkas apmeklētājiem pieejamas 38 personāliju un 75 tematiskās novadpētniecības materiālu mapes, 44 faktogrāfiskie materiāli. Pašvaldību teritoriālās reformas rezultātā Riebiņos tika slēgta Dzimtsarakstu nodaļa un bijusī nodaļas vadītāja bibliotēkai uzdāvināja kāzu fotogrāfiju albumus.

Stabulnieku bibliotēka, tuvojoties Lāčplēša dienai, attālināti (e-pastā) no bibliotēkas lietotāju personīgajiem arhīviem saņēma labi saglabājušās fotogrāfijas, kurās redzami viņu ģimenes senči, tēvi un vectēvi, Latvijas laika armijas rindās 30mitajos gados Liepājā un Rēzeknē. Arī šīs liecības papildina bibliotēkas novadpētniecības krājumu.

Silajāņu bibliotēkas apmeklētāju vidū lietu interesi un popularitāti ir ieguvusi grāmata “Silajāņu pagasts gadu simta garumā”.

Upmalas bibliotēkas savākie materiāli glabājas grāmatu krājuma telpās. Novadpētniecības krājums atrodas 2 skapjos, kur vienā tiek glabāti Vārkavas muižas vēstures materiāli, otrajā – personāliju mapes un skolēnu savākie novadpētniecības materiāli un preses un interneta resursos savākto materiālu mapes.

8.3. Novadpētniecības darba popularizēšana

2021. gada vasarā **Aglonas** bibliotēka piedalījās Bērzgales Dieva apredzības Romas katoļu baznīcas 270 gadu svinībās.

Aizkalnes bibliotēkas telpās notika Jurkjanu dzimtas sieviešu izšuvumu izstāde “Baltie darbi”. Bibliotēkas vadītāja apmeklēja Augšdaugavas novada Kultūras pārvaldes klātienē semināru “Vēsturisko liecību pārveidošana elektroniskā formātā”, par digitalizāciju un autortiesībām, kuru vadīja LNB Digitālās bibliotēkas vadītājs Arturs Žogla. Seminārā saņemti ieteikumi digitalizācijas kvalitātes uzlabošanai, pareizai failu aprakstīšanai un pēcapstrādei, kā arī skaidrojumi autortiesību jomā.

Pagājušajā gadā Galēnu kultūrvēstures biedrība bija izsludinājusi kārtējo jaunrades konkursu veltītu Robertam Mūkam, kura darbu izvērtēšanā piedalījās arī **Galēnu** bibliotēkas vadītāja. Šī gada konkursa moto bija: “Lai zemei būtu vieglāk elpot, mums jāelpo tai līdz...”.

Galēnu bibliotēkā tika veidotas izstādes novadnieku apaļajās jubilejās:

- agronomam, selekcionāram Jānim Lūkei - 145,
- novadpētniecei L.Bērziņa prēmijas laureātei Sofijai Sudarovai -80,
- sportistam, soļotājam un maratonskrējējam, pasaules čempionam un divkārtējam vicečempionam Normundam Ivzānam - 50,
- bioķīmiķei, bioloģijas doktorei Olgai Tretjukai - 70,
- pedagoģei, kultūras vēstniecei, rokdarbniecei, biedrības “Mans tautastērps” aktīvistei Ivetai Seimanovai - 50,
- literātam, dzejniekam, vēsturniekam Rolandam Mareckim - 80,
- inženierim, sistēmanalītiķim Leonardam Naglim - 70.

Grāveru bibliotēka organizēja tikšanos ar novadnieci, skolotāju, mākslinieci Viktoriju Ekstu (<https://www.vikaeksta.com/>), kura ierosināja kopā ar Grāveru iedzīvotājiem noskatīties 2004. gadā tapušās dokumentālās filmas “Seda. Purva ļaudis” (režisors Kaspars Goba) fragmentus. Filmā attēlotā etniski dažādās sabiedrības dzīve Sedā 2000. gadu sākumā sabalsojas ar ikdienu Grāveros šodien, jo arī šajā ciematā tālu no galvaspilsētas dzīvojošie cilvēki ir iemācījušies paļauties tikai uz pašu spēkiem. Pēc filmas seansa skatītāji dalījās pieredzē par to, kā viņi dzīvo un jūtas šodien.

Pelēču bibliotēkas vadītāja kādam interesantam e-pastā sniedza uzziņas par Juzefinovas muižu, nosūtot ieskenētos materiālus no bibliotēkā veidotās mapes, kā arī tika sniegti ieteikumi, kur vēl varētu meklēt informāciju par muižu.

Aprīlī, Bibliotēku nedēļas ietvaros, **Pelēču** bibliotēka aicināja visus interesentus piedalīties virtuālajā viktorīnā: “Cik labi Tu pazīsti Pelēču pagasta bibliotēku?”. Viktorīna tika publicēta bibliotēkas *Facebook* un *draugiem.lv* lapās, tajā varēja pārbaudīt savas zināšanas par bibliotēkas vēsturi, krājumu, aktivitātēm.

Rožkalnu bibliotēkā, lai popularizētu novadpētniecības krājumu, tika izvietotas izstādes par godu atpazīstamiem novadniekiem:

- Aprīlī Bibliotēku nedēļas laikā bija iespēja ielūkoties materiālos par Rožkalnu pagasta teritorijā bijušajiem kolhoziem “Bija reiz tādi laiki ...”;
- Maijā apritēja 95 gadi kopš dzimusi dzejniece, dramaturģe, publiciste Veneranda Zepa;
- Oktobrī savu 55 jubileju svinēja novadnieks, mūziķis un producents Haralds Sulainis.

Novadpētniecības krājuma popularizēšanai **Riebiņu** bibliotēka piedāvāja 4 izstādes no cikla: ”Piederības spēks”, kurās tika godināti novadnieki - jubilāri, 2 foto izstādes “Toreiz un tagad”, kuras atspoguļoja pārmaiņas, kādas skarus Riebiņu ciemu laikiem ejot, un “Riebiņi gadalaiku lokos”, kurā tika izmantotas fotokonkursos un no bibliotēkas lasītājiem saņemtās bildes. No 6.janvāra līdz 28.februārim norisinājās fotokonkurss "Ziemas pasaka Riebiņos", kura laikā saņēmām 187 fotogrāfijas, kuras iesūtīja 14 dalībnieki no visiem novada pagastiem, kā rezultātā ar krāšņiem ziemas skatiem tika papildināts foto albums “Gadalaiki Riebiņos”. Jūnijā bija skatāma izstāde “Riebiņu novads literatūrā” kā atskats uz tā cilvēkiem un vietām pirms novada pievienošanas Preiļiem. Novembrī tapa izstāde “Pagasta lepnums”, kura iepazīstināja ar Riebiņu pagasta iedzīvotājiem, kuri no 2005. līdz 2020. gadam saņēmuši Riebiņu novada Atzinības rakstu.

Popularizējot novada iedzīvotāju aizraušanas un hobijus, Riebiņu bibliotēka veidoja dažādas kolekciju un radošo darbu izstādes:

- Dažādus adījuma, aksesuārus, rotaļlietas veidojusi Ilze Grigule – radošo darbu izstādē “Iedvesma”.
- Luras Grigules radošo darbu izstāde – “Otrā elpa”.
- Saudzējot dabu, darbi tapuši no otrreiz izmantojamiem materiāliem – Luras Grigules radošo darbu izstādē “Otas pieskāriena stāsts”.
- Annas Cakules atklātņu kolekcijas izstādi “Sentiments”.
- Valda Meluškāna fotogrāfijas “Jūras skati”.

Rušonas bibliotēka novadpētniecības materiālus izvieto cikla izstādēs: “Pie mums Latgalē”, kas stāsta par tūrisma objektiem, mājražotājiem, amatniekiem. Sakarā ar Vispasaules pasta dienu, novadpētniecībā ik gadu tiek veidota materiālu izstāde “Mūsu čaklākie darba rūķi- pastnieki”, kas stāsta par šī darba darītājiem Rušonas pagastā vēl no pagājušā gs. 70. gadiem līdz pat šodienai.

10.augustā Sīļukalnā notika Latvijas radio Latgales studijas raidījuma “Kolnasāta” ieraksts “Supratkas”, kur piedalījās aktīvākie pagasta iedzīvotāji un stāstīja par seno tradīciju iedzīvināšanu mūsdienās, par senajiem darbarīkiem, senvārdiem un to izmantošanu ikdienā. Šajā raidījumā piedalījās arī **Sīļukalna** bibliotēkas vadītāja.

Stabulnieku bibliotēkai pēdējo gadu laikā ir izveidojusies tradīcija sumināt dzīves gadu apaļajās jubilejās savus lietotājus, arī sava pagasta ievērojamākos sabiedriskos darbiniekus, uzņēmējus, kuri ne tikai čakli lasa grāmatas, bet arī savā brīvajā laikā radoši izpaužas rokdarbos un citos vaļaspriekos un labprāt arī tos atrada plašākam interesentu lokam. Izstādes bija lielisks veids, kā apzināt vietējo iedzīvotāju amatu prasmes, pagodināt amata meistarus, atstājot liecības, ko nodot jaunākajām paaudzēm. Aizvadītais gads Stabulnieku bibliotēkai bija bagāts ar šiem jubilāriem un sarīkoto radošo darbu izstādēm, kuras tika atspoguļotas arī bibliotēkas lapās, sociālajos tīklos, dodot iespēju aplūkot vēl plašākai auditorijai.

Šķeltovas bibliotēka novadpētniecības materiālu izstādes “Lepojies ar mūsējiem”, “Toreiz un tagad”, “Stāsti simts gadu garumā” izvietoja Šķeltovas tautas namā. **Vanagu** bibliotēkā bija skatāma novadnieka un novadpētnieka Jāņa Vaivoda 90.jubilejai veltīta novadpētniecības izstāde.

8.4. Sadarbība novadpētniecības jomā

Nozīmīgi sadarbības partneri ir visi cilvēki, kas piedāvā bibliotēkai novadpētniecības materiālu. Ikviens interesents un dzimtas sakņu izzinātājs aicināts dalīties ar ievāktu informāciju, tādējādi papildinot un pilnveidojot novadpētniecības krājumu. Dalīšanās ar novadpētniecības materiāliem vairo sabiedrības zināšanas par dzimto pusi, vietu, kur tiek vadītas dienas, gadi, vietu, kur aug un izglītojas bērni.

Aizkalnes bibliotēkai tika pārdresēti dzimtas pētnieku lūgumi, kurus sākotnēji saņēma Preiļu tūrisma informācijas centrs, Jasmuižas muzejs, Nīdermuižas draudze. Vairumā gadījumu kā galvenais atskaites punkts bija personas piederība vēsturiskajam Jasmuižas pagastam. Gadu gaitā ir izveidojusies laba sadarbība ar kolēģēm bibliotēkās blakus pagastos, tas atvieglot meklējumu gaitu. Noderīga informācija par dzimtu pētniecību atrasta *Facebook* domubiedru grupā “Dzimtas detektīvs”, iegūti jauni kontakti. **Aizkalnes** bibliotēka turpināja sadarbību ar Preiļu Vēstures un lietišķās

mākslas muzeju, deponējot muzeja priekšmetus. Ziemassvētku laikā bibliotēkas telpās bija skatāma senu lukturu un petrolejas lampu izstāde.

Galēnu bibliotēkai ir sadarbība ar Galēnu kultūrvēstures biedrību un Roberta Mūka muzeju. Kad tiek rakstīts kāds projekts, kas saistīts ar vēsturi vai vēsturiskām vietām pagastā, tad pēc informācijas griežas bibliotēkā (ja nepieciešams, bibliotēka griežas pie PGB novadpētniecības speciālista, vai Viļānu novadpētniecības muzeja darbinieka, jo agrāk Galēni atradās Viļānu novadā.

Gan **Grāveru**, gan **Kastuļinas** bibliotēkas apmeklētājiem Dzejas dienu ietvaros bija iespēja apmeklēt vietējās dzejnieces Svetlanas Ezeriņas dzejas grāmatas “С тобой, моя Латгалия...” - “Ar tevi, mana Latgale...” prezentāciju.

Dzejas diena “Ar tevi, mana Latgale...” Grāveru un Kastuļinas bibliotēkā

Grāveru bibliotēka sadarbojas ar Kovaļovas vecticībnieku draudzi, Grāveru Ercenģela Mihaila pareizticīgo draudzi, Roģeļu romas katoļu draudzi, pensionāru un invalīdu biedrību „GR-AVOTI”.

Riebiņu bibliotēka vairāku gadu garumā veiksmīgi sadarbojas ar novada iestādēm: Roberta Mūka muzeju, Riebiņu un Pieniņu baznīcām, PGB un Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja kolektīvu, biedrībām, uzņēmumiem, iedzīvotājiem, lai apzinātu novadniekus, veiksmīgi īstenotu pētniecisko darbu.

Sīlukalna bibliotēka sadarbojās ar nevalstisko organizāciju “Saulrozītes”, Sīlukalna pamatskolas arhīva (skolas avīze, apbalvojumi) daļas pārņemšanā.

Smelteru bibliotēka uztur ciešu saikni ar Smelteru iniciatīvas grupas ”Mūžības avots” dalībniekiem, Pieniņu Romas katoļu draudzes prāvestu Aigaru Bernānu (novadpētniecības jautājumu izzināšanai).

Šķeltovas bibliotēkai izveidojusies cieša un ilgstoša sadarbība ar pagastā dzīvojošajām, radošajām personībām (dzejnieki A. Stanķeviča J. Ruhmans, mākslinieks V. Grebežs, rokdarbniece N. Motiļkova), no kurām arī saņemtas vairākas senlietas, kuras saistītas ar pagasta vēsturi.

Upmalas bibliotēkai vislabākā sadarbība ir ar Vārkavas novadpētniecības muzeju, ar kuru kopā tika veidots Muzeju nakts pasākums “Dod grāmatai otru dzīvi” – Upmalas bibliotēkas norakstītās grāmatas tika izvietotas Vārkavas novada kultūrvēsturiskajās vietās, tās vajadzēja atpazīt un atrast. Pasākuma dalībnieku atrastās grāmatas nokļuva viņu īpašumā. Pasākums ieguva iedzīvotāju lielu atsaucību un 64 grāmatu pat nepietika visiem gribētājiem.

8.5. Jauninājumi novadpētniecības darbā

2021. gadā **Aglonas** bibliotēka sadarbojās ar Aglonas folkloras ansambļa “Olūtenš” dalībniecēm. Tika vākti materiāli un fotogrāfijas par ansambļa darbību. Dāvinājumā no fotomākslinieka, uzņēmēja Igora Pliča tika saņemta grāmata “Latgales fotogrāfi laika ritumā XIX – XXI gadsimtā”, jo tajā tika iekļautas ziņas par fotogrāfiem, kas darbojās Aglonā – šo materiālu vākšanā piedalījās bibliotēkas darbinieki.

Aizkalnes bibliotēkas sagatavotās fotogrāfiju kopas tiek publicētas bibliotēkas lapā vietnē *Facebook*. Publiskojamie materiāli tiek saskaņoti ar fotogrāfiju oriģināla turētājiem, ja tādi ir. **Galēnu** bibliotēkā tiek strādāts pie populāro novadnieku dzimtas pētniecības, bet projekts vēl ir tikai sākuma stadijā un prasa daudz laika un informācijas.

Vasaras sezonā pulciņš **Stabulnieku** bibliotēkas lietotāju devās iepazīties ar pašu pagastā esošo zemnieku saimniecību “Vilkači”, kura 2020.gada nogalē ieguva nomināciju “Gada mājražotājs” Latgalē. Interesi par to izraisīja Stabulnieku bibliotēkas lasītavā izveidotā radošo darbu izstāde, kura bija veltīta “Vilkaču” saimnieces Skaidrītes Grigales dzīves apaļajai jubilejai. Izstādē bija aplūkojami gan Skaidrītes radošie darbi, gan produkcija, ko ražo “Vilkačos”.

Pielāgojoties pandēmijas apstākļiem un iekļaujoties digitālajos procesos, **Stabulnieku** bibliotēka piedāvāja arī 2 izstādes tikai digitālajā vidē. Viena no tām bija veltīta vietējās, 1.septembrī likvidētās, Dravnieku skolas simtgades jubilejai “Dravnieku skolai – 100” un otra – Latvijas bibliotēku nedēļas ietvaros “Atmiņu kaleidoskops”, kas atspoguļoja Stabulnieku bibliotēkas vēstures lappuses. Saistībā ar Dravnieku skolas simtgadi, digitālajā vidē tika veikta aptauja, cik paaudzēs skola ir kalpojusi vietējiem iedzīvotājiem pamatizglītības iegūšanai, un izrādījās, ka vairumam aptaujāto tās ir 3 un pat 4 paaudzes. Tika iesūtītas un klātienē nodotas senas, labi saglabājušas fotogrāfijas no skolas absolventu personīgajiem arhīviem. Tādējādi krietni papildinājās bibliotēkas novadpētniecības krājums ar digitalizētām vēsturiskām liecībām par Dravnieku skolu. Senās fotogrāfijas ar klāt pievienotu aprakstu tika iesūtītas arī LNB Zudusī Latvija, lai papildinātu tur jau esošo informāciju par Dravnieku skolu. Dravnieku skolas jubilejas notikums tika atspoguļots ne tikai digitālajā vidē, arī periodiskajos izdevumos: Latgales reģiona laikrakstā “Latgales vietējā avīze” un Riebiņu novada laikrakstā “Riebiņu novada ziņas”. Šīs aktivitātes virtuālajā vidē bija visveiksmīgākās digitālās aktivitātes Stabulnieku bibliotēkai aizvadītajā gadā.

<http://www.zudusilatvija.lv/lv/objects/search/013e989b255527ff6d5971377eef4b95/>

8.6. Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi

Sadarbība motivē uzzināt vairāk, orientēties labāk un apzināties, cik daudz iespēju vēl nav apgūtas savas teritorijas novadpētniecības jautājumu izzināšanā, taču novadpētniecības aktivitātēm vajag laiku un resursus. Diemžēl sabiedrībā bieži dzirdēts pieņēmums, ka tā ir tikai bibliotekāra paša brīvā laika izvēle un personisko līdzekļu ziedojums. Arī pagastu bibliotekāru kongresā notika diskusija par to, kā šo situāciju risina kolēģi tā sauktajās “viena cilvēka bibliotēkās”.

Problēma ir pasākumu rīkošana ar ievērojamākajiem pagasta ļaudīm, jo laika gaitā tie ir mainījuši dzīvesvietu. Risinājums: popularizējot digitālajā vidē kādu ar novadpētniecību saistītu aktualitāti, tiek pievērsta lielākas auditorijas uzmanība, un

rezultātā atsaucas, daloties atmiņās un iesūtot attālināti liecības, arī tie novadnieki, kuri vairs nedzīvo pagastā uz vietas, ir izceļojuši uz citiem Latvijas novadiem vai ārvalstīm.

Riebiņu bibliotēkai, sakarā ar Covid-19 situāciju, tika apstādināta projekta "Jauno novadpētnieku skola" darbība, jo bērni mācījās attālināti. Risinājums: Covid-19 izplatības ierobežošanas pasākumu samazināšana no valdības puses.

Viena darbinieka bibliotēkā ir problemātiski veltīt laiku novadpētniecības aktivitātēm ārpus bibliotēkas telpām. Arhīvu apmeklējumi, izziņu pieprasīšana nav bez maksas. Tādu līdzekļu bibliotēku budžetos nav.

Vairāk vajadzētu piestrādāt pie vietējo vecākā gadagājuma cilvēku intervēšanas, lai varētu saglabāt atmiņas par agrākiem laikiem, bet, diemžēl, Covid-19 ierobežojumi neļauj tik brīvi pārvietoties pa pagasta mājām. Viena cilvēka bibliotēkai ir ļoti grūti atrast brīvu laiku, kad varētu izbraukt uz viensētām, jo darba laikā ir jāatrodas darbā un jāapkalpo klienti.

8.7. Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības

Aizvadītajā gadā ar jauniem izdevumiem ir papildināti bibliotēku novadpētniecības krājumi, realizēti interesanti projekti, aizsākti pasākumu cikli, godināti pagastu cilvēki, atklātas viņu prasmes un vaļasprieki. Virtuālā telpa ir laba reklāmas vieta bibliotekāru ieguldītajam darbam. Rezultāts ļoti atkarīgs no bibliotekāra intereses par šo darba jomu, kā arī no pagasta kultūrvēsturiskā mantojuma.

Aizkalnes iedzīvotāji ir novērtējuši bibliotēku kā vietu, kur tiek uzkrāta un sistematizēta lokāla rakstura informācija, kuru varbūt novērtēs tikai nākamās paaudzes. Saņemti senu iespaiddarbu dāvinājumi, rokrakstu kopijas, fotogrāfijas, atmiņu pieraksti ar novēlējumu saglabāt Aizkalnes kā senas kultūrvietas identitāti.

Rušonas bibliotēka kā nākotnes vīziju saskata iespēju rosināt pagastā esošos vēsturniekus uzrakstīt kādu grāmatu par Rušonas pagastu laikmeta griežos.

Ar katru gadu novadpētniecības materiālu paliek vairāk un tāpēc būtu nepieciešams paplašināt plauktus, kur izvietot novadpētniecības mapes un materiālus, sākt aktīvi materiālu digitalizēšanas procesu.

Vietējās nozīmes bibliotēka ceļ savu pagasta iedzīvotāju pašapziņu un vērtību, veicinot ciešāku iekļaušanos vietējās sabiedrības kopienā, piederību tai, rosinot arī pašiem dot no sevis ieguldījumu bibliotēkas darbībā, piemēram iesaistoties novadpētniecības liecību apzināšanā un vākšanā. Novērots, ka vietējās kopienas iedzīvotāji un bibliotēkas lietotāji visvairāk interesi izrāda par seniem un ne tik seniem notikumiem, par personībām, kas saistīti ar dzimto pagastu un novadu un labprāt paši iesaistās ziņu apkopošanā un nodošanā bibliotēkai glabāšanai, lai šīs vēsturiskās liecības būtu pieejamas nākamajām paaudzēm.

9. PROJEKTIZSTRĀDE

9.1. Projektu apkopojums

Tabula "Projektu apkopojums"

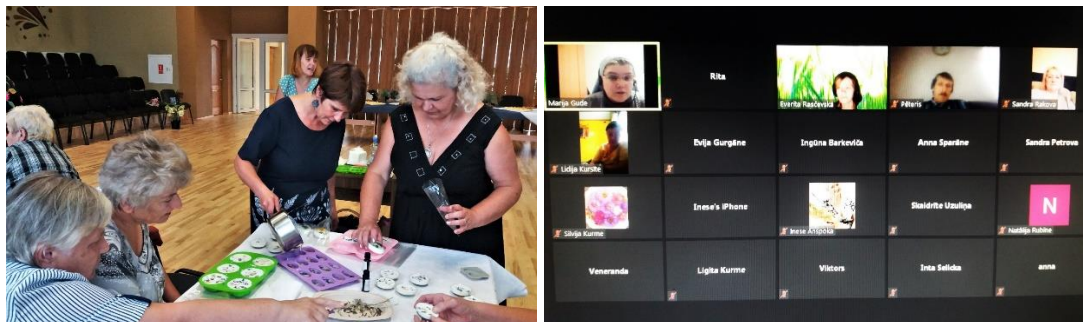
Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējums EUR	Projekta apraksts (īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
"Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija"	LR Kultūras ministrija, LR Izglītības un zinātnes ministrija	3 622	Projekts veicina bērnu, jauniešu aktivitāti bibliotēkās, vecāku iesaisti lasīšanas procesā	Atbalstīts
Vērtīgo grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām	Valsts budžeta līdzekļi	8 827	LNB īstenota programma, kas dod iespēju bibliotēku krājumus papildināt ar vērtīgām grāmatām	Atbalstīts
"Sadzirdi un satiec savējos" <i>(pagarināts projekta realizācijas laiks un viena tikšanās pārcelta no 2020.gada uz 2021.gadu)</i>	Dienvidlatgales NVO atbalsta centrs un <i>British Council</i> pārstāvniecību Latvijā	2 200	Biedrības "Nīdermuižas draudze" un Aizkalnes, Ārdavas, Pelēču bibliotēku projekts senioriem	Pagarināts
"Tiekamies pie šūpolēm"	Viduslatgales pārnovadu fonds	550	Tika atjaunota atpūtas un brīvā laika pavadīšanas vieta Ārdavas ciema vēsturiskajā centrā	Atbalstīts

9.2. Projektu apraksti

Lasīšanas veicināšanas projektā „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” darbojās 10 Preiļu reģiona bibliotēkas (skatīt 7.5 nodaļu). Galvenais ieguvums: bibliotēku aktivitātēs tiek iesaistīti vairāk bērnu un jauniešu, arī pieaugušie. Turklāt vecāku piedalīšanās žūrijā veicina lasīšanas prieku bērniem.

Latvijas KM īstenotajā programmā **“Grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām”** no LNB saņemta augstvērtīga daiļliteratūra, nozaru un bērnu literatūra. Preiļu reģiona publiskās bibliotēkas ir saņēmušas **942** grāmatu eksemplārus 8 827 EUR vērtībā.

2021.gadā turpinājās projektu konkursa “Darbīgās kopienas Latgalē 2020-2021” projekts “**Sadzirdi un satiec savējos**” aktivitātes. Sakarā ar pandēmijas ierobežojumiem aizkavējās nodomu realizācija plānotajā laikā. Šo projektu īstenoja kolēģēs no **Aizkalnes, Pelēču un Ārdavas** bibliotēkām. Projekta mērķis bija motivēt seniorus iegūt jaunas prasmes – tika īstenots tematisku nodarbību cikls senioriem. Janvārī Zoom platformā notika noslēdzošā nodarbība – tikšanās ar Aglonas klostera māsu Mariju Gudi, tēma “Tu neesi viens”. Vasarā pie sadarbības partneriem Aglonas novada Priežmalē notika izzinošs brauciens ar eko ziepju gatavošanas darbnīca, kuru apmeklēja arī seniori no Aizkalnes.

Projekta “Sadzirdi un satiec savējos” aktivitātes

Pateicoties “Viduslatgales pārnovadu fonds” konkursam “Iedzīvotāji veido savu vidi”, Ārdavā iniciatīvas grupa “Noktirne” kopā ar **Ārdavas** bibliotēku īstenoja projektu “**Tiekamies pie šūpolēm**”. Ārdavas ciema vēsturiskajā centrā tika atjaunota atpūtas un brīvā laika pavadīšanas vieta, uzstādītas jaunas šūpoles ar bērnu slidkalniņu, izveidots dzīvžogs, kas nodala ceļa daļu no pagalma, kur atrodas bibliotēka un Ārdavas Saietu nams. Pretī Ārdavas bibliotēkai izveidota velosipēdu stāvvietā. <https://www.facebook.com/viduslatgalesparnovadufonds/posts/3883303955131875/>

Projekts “Tiekamies pie šūpolēm”

9.3. Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem

Dalība kopīgos projektos veicina bibliotēku publicitāti.

Kultūras ministrijas un LNB projekts “**Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām**” ļāva būtiski papildināt krājumus ar augstvērtīgu literatūru. Par projekta ieguvumiem informēti iedzīvotāji novadu interneta vietnēs un sociālajos tīklos, bibliotēkās bija skatāmas izstādes ar saņemtajām nozaru literatūras, daiļliteratūras, bērnu un jauniešu literatūras grāmatām.

10.PUBLICITĀTE

10.1. Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem

Bibliotēkās pieejami pašvaldību informatīvie izdevumi “**Preiļu Novada Vēstis**”, “**Riebiņu Novada Ziņas**”, **Aglonas Novada Vēstis**”, “**Ozolupe**”. Par pašvaldības aktivitātēm un dokumentiem sniegta informācija Preiļu, Aglonas, Riebiņu, Vārkavas novada mājaslapās www.preili.lv; www.aglona.lv; www.riebini.lv; www.varkava.lv. Pēc administratīvi teritoriālās reformas Grāveru, Kastuļinas un Šķeltovas bibliotēkā bija pieejams arī izdevums “**Krāslavas novada vēstis**”.

Veidojot bibliotēkas tēlu un organizējot tās darbu, liela uzmanība tiek pievērsta kopienas iedzīvotāju, novada viesu vēlmēm un interesēm. Stendā „Bibliotēkas aktualitātes” regulāri mainās informācija par bibliotēkas jaunumiem, elektroniskajām datu bāzēm, periodiskiem izdevumiem.

Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte ir neatņemama ikdienas darba sastāvdaļa. Gan par bibliotēkas, gan citu organizāciju rīkotajām aktivitātēm, kā arī cita veida svarīga iedzīvotājiem nododama informācija tiek izlikta uz pagasta teritorijā un pašvaldības ēkā esošajiem paziņojumu/informācijas stendiem.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2021.gadā **Riebiņu** bibliotēkas apmeklētājiem pieejami atjaunoti informatīvie bukleti ar uzziņu informāciju par bibliotēku. Jaunie lietotāji dāvanā saņem specializētas grāmatzīmes, kas satur svarīgāko informāciju par bibliotēku. Veidoti ielūgumi un informatīvas lapiņas, kā arī izvietotas afišas novada teritorijā un uz bibliotēkas informatīvā stenda, lai aicinātu iedzīvotājus uz izstādēm, pasākumiem. Riebiņu bibliotēkai ilggadēja un veiksmīga sadarbība izveidojusies ar laikrakstu “Vietējā Latgales Avīze”, kur ir atspoguļota informācija par aktualitātēm bibliotēkā. “Jēkabpils Radiol” 2 reizes mēnesī izskan informācija par novada dzīvi, kā arī lielākajiem pasākumiem, nozīmīgākajām izstādēm bibliotēkā.

10.2. Bibliotēkas informācija tīmeklī

Informācija par bibliotēku darba laiku un rādītājiem, pieejamo pakalpojumu klāstu, krājumu, tehnisko nodrošinājumu redzama Latvijas digitālajā kultūras kartē www.kulturasdati.lv un PGB mājaslapā www.preilubiblioteka.lv.

Stabulnieku bibliotēka secinājusi, ka aktivitātēs digitālajā vidē nereti iesaistās arī citi interesenti no malas, kas nav Stabulnieku bibliotēkas reģistrētie lietotāji. Bibliotēkas vadītāja atzīst: “Tā ir digitālās vides pozitīvā puse, ka virtuālajā komunikācijā var iesaistīties krietni plašāka lietotāju auditorija, neatkarīgi no tā, kur interesents atrodas, galvenais, lai ir pieejams internets.”

2021.gada nogalē **Sīlukalna** bibliotēkai tika izveidots kopīgs profils ar pagasta pārvaldi interneta vietnē *Facebook* “Sīlukalna pagasta pārvalde”.

Ārdavas bibliotēkas vadītāja Sandra Petrova tika intervēta laikrakstam “Latgales laiks” <https://latgaleslaiks.lv/raksti/2021-04-23-sandra-petrova-tik-varenu-liepu-nav-nekur-citur>

Ārdavas bibliotēkas vadītājas intervija laikrakstam “Latgales laiks”

Sociālajos tīklos iedzīvotāji tiek informēti par bibliotēkas pakalpojumiem, pasākumiem, izstādēm un citu aktuālo informāciju:

- *draugiem.lv*: Riebiņu bibliotēka (398 sekotāji), Stabulnieku bibliotēka (96 sekotāji), Kastīres bibliotēka (156 sekotāji).
- *Facebook*: Riebiņu bibliotēka (916 sekotāji), Aglonas bibliotēka (165 sekotāji), Kastuļinas bibliotēka (557 sekotāji), Pelēču bibliotēka (319 sekotāji), Ārdavas bibliotēka (117 sekotāji), Aizkalnes bibliotēka (62 sekotāji), Stabulnieku bibliotēka (417 sekotāji).
- *Одноклассники*: Kastuļinas bibliotēka grupā “Приежмальцы, объединяйтесь!”.
- Oktobrī Riebiņu bibliotēka izveidojusi bibliotēkas Youtube kanālu kur tiek pievienoti video par lasītākajām grāmatām un virtuālām izstādēm krājuma popularizēšanai.

Publikācijas:

- <https://preili.lv/221035/preilu-novada-biblioteku-jaunumi-decembri/>
- <https://preili.lv/pasakums/217620/mariannas-abrickas-izstade-harmonija-riebinu-biblioteka/>
- https://news.lv/Latgales_Laiks/2021/10/15/afisa
- <https://news.lv/Vieteja-Latgales-Avize/2021/05/07/drauvnieku-skolai-100>
- <http://www.riebini.lv/lv/jaunumi/get/nid/4228>
- <https://www.youtube.com/watch?v=kpILrqtOoes>
- https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/kolnasata/galanu-muizai-3d-vizualizacejis.a149685/?fbclid=IwAR2Cq4HqvyxjAI_gFmoWkh4p9O6SQDNrPrGD4RRmxOohc7pCKbc9wFX2e9E#login

10.3. Veiksmīgākie bibliotēkas popularizējošie pasākumi

2021. gada 27. maijā tiešsaistē notika Latvijas pagastu bibliotekāru 6. kongress “Pagasta bibliotēka – vieta kopienas attīstībai”. **Aizkalnes** bibliotēka sagatavoja prezentāciju “Laikazīmes novadnieku portretējumā” kongresa sadaļai “Pagasta bibliotēka- lokālās kultūrvides stiprinātāja”. Kongresā tika atzīmēts, ka bibliotēkas Latvijas laukos ir nozīmīga lauku infrastruktūras sastāvdaļa, un pašvaldībām bibliotēku jomā ir jāpieņem atbildīgi un ilgtspējīgi lēmumi.

Septembrī Daugavpilī notika tikšanās, kurā 12 Latgales plānošanas reģiona biedrības dalījās pieredzē par to, kā realizēti Dienvidlatgales NVO centra izraudzītie un “British Council” finansiāli atbalstītie projekti. **Aizkalnes** bibliotēkas vadītāja prezentēja projektu “Sadzirdi un satiec savējos” (projekta iesniedzēja biedrība “Nīdermuižas draudze”).

Lai popularizētu savus pakalpojumus, **Pelēcu** un **Riebiņu** bibliotēka piedalījās LBB JSS organizētājā akcijā “Viena diena bibliotēkas dzīvē” jeb “LibdayLV”. Akcijas laikā tika pievērsta uzmanība bibliotēkas vizuālajam tēlam un informācijai “Google kartes” un ikdienas darba atspoguļojums tika izvietots *Facebook* lapā.

Sīļukalnā turpinājās ikgadējie maija dziedājumi pie Opolos krucifiksa, saglabājot kristīgās vērtības un tradīcijas, un veicinot vides sakopšanu un labiekārtošanu krusta apkārtnē. Šajā tradīcijā piedalījās **Sīļukalna** bibliotēkas vadītāja. **Sīļukalna** bibliotēka aktīvi piedalījās pagasta svētku organizēšanā (jūlijā) kopā ar Sīļukalna kultūras namu un pagasta pārvaldi, apzinot jaunus zemniekus, daudz bērnu ģimenes, kuri tika sveikti un godināti šajos svētkos, veidojot noformējumu, cienastu un piedaloties priekšnesumos.

Škeltovas bibliotēka organizēja starptautiskajai dzimtās valodas dienai veltīto literāro pēcpusdienu “Kas manu tautu dara stipru”, bet bērniem radošo darbnīcu “Zīmuļa stāsti”.

Upmalas bibliotēka secinājusi, ka bibliotēkas popularitāti vairo fotoreportāžas no pasākumiem, kuras tiek izvietotas internetvidē, vien nepieciešams atbilstošs aprīkojums un prasmes materiālu apstrādē.

Svarīgs ir individuālais darbs, jo lasītāji bibliotēkas vadītājam ir pazīstami un atsevišķām lasītāju grupām, kā piemēram “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” ekspertiem uz pasākumiem tiek izsūtīti personalizēti elektroniski vai drukāti ielūgumi.

10.4. Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi

Lielāku publicitāti un atpazīstamību bibliotēkām var nodrošināt darbinieku aktivitāte, atbalstītāju loka paplašināšanās. Lasītājiem vajadzīga individuāla pieeja, katram piedāvājot lasīt periodiskos izdevumus, grāmatas, arī elektroniski.

Dažreiz publicitātei trūkst kvalitatīvu foto uzņēmumu vai vispār to nav, jo bibliotēkas rīcībā nav laba fotoaparāta un bieži grūti apvienot divas darbības: vadīt un fotografēt pasākuma procesu (viena darbinieka bibliotēkās). Citreiz arī pasākuma dalībnieki nevēlas publicitāti.

11.SADARBĪBAS TĪKLA RAKSTUROJUMS

11.1. Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām

Ārdavas bibliotēkai ir šauras telpas, tāpēc tiek izmantota iespēja pasākumus, izstādes rīkot Ārdavas Saietu namā, kurš atrodas blakus.

Gailīšu bibliotēkas telpās 2 reizes mēnesī bibliotēkā iedzīvotājus pieņem Rušonas pagasta pārvaldes darbinieki – sociālais darbinieks un pagasta pārvaldnieks. Šajās reizēs bibliotēku apmeklē arī tie iedzīvotāji, kuri ikdienā neizmanto bibliotēkas pakalpojumus.

Galēnu bibliotēka sadarbībā ar pagasta pārvaldi piedalās ikgadējās sakopšanas talkās. Šogad tika sakopti Galēnu luterāņu kapi, kas atrodas pie sociālās mājas “Rudenāji”. **Galēnu** bibliotēka, sadarbojoties ar Galēnu kultūras nama vadītāju, vienojas ar par telpu izmantošanu izstāžu vai pasākumu organizēšanai. Bibliotēkas vadītāja piedalās ikgadējos Roberta Mūka daiļrades konkursu darbu vērtēšanā. Apmeklē muzeja rīkotās izstādes. Galēnu pagasta teritorijā atrodas sociālā māja “Rudenāji”, kuras iedzīvotāji apmeklē bibliotēku. Nepieciešamības gadījumā grāmatas un preses izdevumi lasītājiem tiek piegādāti.

Kastuļinas bibliotēkā aktīvi grāmatu lasītāji ir SAC „Latgale” filiāles „Krašņiņi” klienti. **Līču** bibliotēkas apkalpojamajā rajonā atrodas arī Krīzes centrs un Sociālais pakalpojumu centrs. **Šķeltovas** bibliotēkas vadītāja lasītājiem piedāvā apkalpošanu dzīvesvietā ar Šķeltovas pastnieces palīdzību.

Pelēču bibliotēkai ir laba sadarbība ar Pelēču pagasta pārvaldi. Kopīgi tika rīkots Ziemassvētku noformējuma konkursu ar uzdevumu: “Pasakainie Ziemassvētki” (tajā piedalījās Pelēču pagasta iedzīvotāji ar savu māju noformējumiem). Pelēču pagasta pārvaldes kurinātāji, pie bibliotēkas datoriem, piedalījās apmācībās, kur ieguva kurinātāju darbam nepieciešamos sertifikātus.

Riebiņu bibliotēka organizē izbraukuma grāmatu tirdzniecību, sazinoties ar grāmatu tirgotāju “Virja LK”, lai bijušā Riebiņu novada bibliotēkas (tuvākās rajona bibliotēkas) uz vietas varētu iegādāties grāmatas, piedāvā apmaiņas krājumu, Zoom platformā organizē lekcijas par veselības tēmu. **Riebiņu** bibliotēkas un Riebiņu pagastā teritorijā ir vidusskola, pirmskolas izglītības iestāde. Bibliotēka savu darbu plāno, sadarbojoties ar citām pagastā esošajām kultūras un izglītības iestādēm – skolas bibliotēku, kultūras centru, senioru biedrību “Riebiņu varavīksne”, baznīcām.

Rožkalnu bibliotēkai veidojusies sadarbība ar:

- Vārkavas novada domi – gatavojot dāvanu aploksnes jubilāriem, kuri sasnieguši 80 un vairāk gadus,
- Rožkalnu pagasta pārvaldi – foajē noformēšana atbilstoši svētkiem, kvīšu izrakstīšana par pakalpojumiem un pagasta pārvaldes vadītājas aizvietošana viņas prombūtnes laikā,
- Vārkavas novada Kultūras centru – noformējumu gatavošana svētkiem,
- Rimicānu Pirmskolas izglītības iestādi – svētku svinēšana ar grupiņu “Zīļuks” un “Cālīši” bērniem un audzinātājiem,
- biedrību “Dzintars 2007”- sagatavojot informāciju par Kalupes evaņģēliski luteriskā dievnama vēsturi informatīvajam stendam,

- biedrību “Vārkavas novada pensionāri” - iesniegumu sagatavošana un nosūtīšana.

Rožkalnu bibliotēkas noformējums

Silajāņu bibliotēka pasākumus organizē sadarbībā ar Silajāņu Kultūras namu (Jaunais gads, Lieldienas, Līgo svētki u.c. svētki).

Sīļukalna bibliotēka sadarbojas ar sociālo dienestu (tā klientiem sniedzot bibliotēkas pakalpojumus), jaunākie lasītāji piedalījās blakus novadā esošā Roberta Mūka muzeja rīkotajos konkursos. Sīļukalna bibliotēka atzīst, ka nepieciešams aktīvāk iesaistīties dažādu projektu izstrādāšanā, sadarboties ar vietējām nevalstiskajām organizācijām “Sīļukalna Gundegas” un Senioru klubu, kuriem ir pieredze projektu realizēšanā.

Stabulnieku bibliotēka atzinīgi vērtē sadarbību ar Stabulnieku pagasta sociālo darbinieci, veicot kopīgu izglītojošo un audzinošo darbu saskarsmē ar dažāda sociālā statusa vietējiem iedzīvotājiem un viņu bērniem, kā arī risinot sociāla rakstura jautājumus.

11.2. Sadarbības partneri reģionā un Latvijā

Bibliotēku sadarbība ar PGB - konferences, semināri, projekti, profesionālās konsultācijas, darba pieredzes apmaiņas braucieni, SBA. Darba koordinācija: Digitālā nedēļa; Bibliotēku nedēļa; Dzejas dienas; Ziemeļvalstu literatūras nedēļa; Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība; Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija.

Savstarpējā sadarbība ir izveidojusies trijām bijušā Preiļu novada bibliotēkām (**Aizkalnes, Ārdavas, Pelēču**), jau septīto gadu rīkojot kopīgus Dzejas dienu pasākumus. Pārskata periodā Dzejas dienu sarīkojums izskanēja ar Līvijas Liepdruvietes dzejas rindām atpūtas laukumā pie Jašas upes - Aizkalnē. Uz pasākumu katra bibliotēka atveda savus lasītājus, lai klausītos dzeju brīvā dabā, un ar tējas krūzi sildītos pie ugunskura.

Aizkalnes bibliotēkas publikācija laikrakstā "Vietējā Latgales avīze 10.09.2021.

Pārskata periodā notika **Aglonas** bibliotēkas vadītājas tikšanās ar Rēzeknes augstskolas pasniedzējiem Valsts pētījumu programmas "Humanitāro zinātņu digitālie resursi: integrācija un attīstība (2020-2022)" projektā, kura dalībnieki iepazīnās ar latgaliešu valodas lietošanu Aglonā, bibliotēkā, ģimenē. Projekta dalībniekiem, t.sk. Lietuvas un Polijas augstskolu studentiem tika sniegtas un ierakstītas intervijas latgaliešu valodā.

Ārdavas bibliotēkai izveidojusies sadarbība ar vietējo uzņēmēju Irēnu Koledu no Kotleru vīna ciema saimniecības „Kalni”, veidojot izstādes, pasākumus. Skolotāja, rokdarbu meistarklašu vadītāja Inta Reča kopā ar Ārdavas bibliotēkas apmeklētājiem īstenojusi radošo darbnīcu "Auduma apdruka", radošo nodarbību par pinumiem no augiem "Vasaras saulgrieži".

Riebiņu bibliotēka sadarbībā ar Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeju organizēja izstādi "Gleznainā Latgale".

Riebiņu bibliotēka ņēma dalību kopīgos projektos:

1. Projekta "Noķer mani, ja vari – putnu stāsts" (Catch me if you can – birds' story"), projekta nr. NPJR-2020/10232, Nordplus Junior programma, aktivitātes – putnu zīmējumu un fotogrāfiju izstāde "Es redzēju tevi..." (I saw you").
2. Riebiņu vidusskolas projekta "Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai" izstādes.
3. Konkursa "Manas ģimenes vērtības" uzvarētāju radošo darbu izstāde sadarbībā ar Skaidrīti Grigali no Stabulnieku pagasta.

Stabulnieku bibliotēkas darbinieki ir Roberta Mūka muzeja (Galēnos) literārās domubiedru kopas "Mūka ķēķis" sastāvā, tāpēc iespēju robežās turpina atbalstīt muzeja darbinieku organizētās aktivitātes, tās popularizējot un tajās piedaloties.

Stabulnieku bibliotēkas darbinieces pieredzes apmaiņas un paplašināšanas nolūkos apmeklē citu Latvijas bibliotēku oficiālās mājaslapas vai lapas sociālajos tīklos, kā arī veic attālināto domu apmaiņu ar kolēģiem sazvanoties vai sarakstoties, tādējādi stiprinot jau esošo sadarbību un veidojot jaunu.

Smelteru bibliotēkāres atbalstītāji ir Pieniņu Romas katoļu draudzes prāvests Aigars Bernāns, Riebiņu novada Pieniņu un Saunas bibliotēkas vadītājas, kopīgi tiek organizēti

pasākumi novadpētniecībā. Salas pamatskolas skolēni piedalās lasīšanas veicināšanas konkursā.

11.3. Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība

Preiļu reģiona publiskajām bibliotēkām pārrobežu sadarbība pārskata periodā netika īstenota.

11.4. Bibliotēku interešu aizstāvības darbs

Bibliotēku interešu aizstāvības darbs veicina bibliotēku lomas un ietekmes stiprināšanu, gan sevis pasniegšanu un bibliotēkas vērtības demonstrēšanu un pierādīšanu. Veiksmīgas bibliotēku interešu aizstāvības pamatu pamats ir kvalitatīvs darbs un sadarbība – gan ar savu kopienu, gan sabiedrību kopumā.

Bibliotēkas ir vietējās kopienas socializēšanās centrs, pulcējot dažādu vecumu un profesiju cilvēkus. Bibliotēkas risina iedzīvotāju sociālās, izklaides, izglītības jautājumus.

Bibliotēku darbinieki cenšas popularizēt bibliotēkas darbu, sadarbojas ar pašvaldībām un pašvaldības iestādēm, iegulda laiku un darbu, lai par bibliotēkas aktivitātēm uzzinātu ne tikai pilsētā un novadā, bet arī reģionā.. To apliecina pateicības un pozitīvās atsauksmes par bibliotēkas darbu, veiksmīgā sadarbība ar citām iestādēm.

Pārskatu sagatavoja:

Preiļu Galvenās bibliotēkas metodiķe **Egija Gribuste**

Pielikums

Tabula "Preiļu reģiona publisko bibliotēku darbinieku apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi"

N.p.k.	Norises laiks	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits
1.	12.01. - 12.02.	Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija	"Videomontāža"	20
2.	14.01.	Latvijas Nacionālais kultūras centrs u.c.	Latgales tradīciju ilgtspējas 1.seminārs "Tradīciju iespēja: nemateriālā kultūras mantojuma..."	5
3.	25.01.	PGB, Latvijas Nacionālais kultūras centrs u.c.	Latgales tradīciju ilgtspējas 2.seminārs "Amatniecība"	5
4.	29.01.	PGB, AS Swedbanka	"Aprošināšana kā Jūsu finansiālā aizsardzība"	2
5.	04.02.	Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra	"Sociālo mediju lietotprasme"	2
6.	17.02.	Rīgas domes izglītības, kultūras un sporta departaments	"Attālinātais darbs: iespējas un izaicinājumi"	3
7.	19.02.	PGB, Digitālo prasmju nodaļa	"Digitālās prasmes"	3
8.	24.02.	PGB, EDIC Austrumlatgalē	"Progresīvu tiešsaistes sadarbības rīku izmantošana un integrēšana bibliotēkas darbinieku ikdienā Covid-19 laikā"	8
9.	03.03.	Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra	"Darbs ar jauniešiem COVID-19 pandēmijas laikā. Informācijas meklēšana tiešsaistē un avotu uzticamība."	3
10.	04.04.	LNB	"Kritiskā domāšana komunikācija: kā ne(no) ticēt visam, ko tu pats domā."	1
11.	05.03.	LNB	Projekta "Ceļazīmes mediju lietošanā" 1. seminārs	3
12.	09.03.	Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra	"Ilgtspējīga un zaļa pieeja projektu un pasākumu īstenošanā"	2
13.	10.03.	LNB BAC	Projekta "Zenit stāsti" seminārs	2
14.	18.03.	Latvijas Kultūras koledža, PGB	"Tiešsaistes atvērtās lekcijas publisko bibliotēku darbiniekiem"	4
15.	26.03.	PGB	"Preiļu reģiona PB darbinieku seminārs"	5
16.	30.03.	LNB	"Lielie lasīšanas svētki"	2

17.	08.04.	LNB BAC	“Diskusija par 2020. gada devumu latviešu literatūrā”	4
18.	14.04.	LBB ar LNB	Latvijas bibliotekāru 21. konference “Darīt neticamo!”	5
19.	15.04.	LBB ar LNB	Bibliotēku ideju tirgus “Darīt neticamo!”	4
20.	16.04.	KNCB	“Tikšanās ar LU Filoloģijas fakultātes Baltu valodas katedras vadītāju, profesori Lidiju Leikumu”	2
21.	23.04.	PGB	Preiļu reģiona publisko bibliotēku darbinieku seminārs	4
22.	29.04.	LNB Bibliotēku attīstības centrs	Skolu bibliotekāru seminārs	4
23.	30.04.	LBJLP, LNB	“Pavasara konference”	4
24.	10.05.	PGB un EDIC Austrumlatgalē	Seminārs “Domā zaļi jau šodien un veido tiltu uz labāku nākotni”	2
25.	13.05.	LNB LBB	Konference “Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotekāram	5
26.	14.05.	LBB, Latgales nodaļa un Ludzas novada bibliotēka	Latgales nodaļas konference “Pašizglītība personības attīstībai”.	6
27.	20.05.	Biedrība - Rīgas pilsētas “Rūpju bērns”	“Vispārējo pakalpojumu sniedzēju apmācības par deinstitucionalizācijas procesu un situācijām, ar kādām tie varētu saskarties vispārējo pakalpojumu sniegšanas procesā attiecībā uz pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem”	
28.	20.05.	Latgales plānošanas reģions	“Deinstitucionalizācijas pasākumu īstenošana Latgales reģionā”	7
29.	26.05.	EDIC, Režisora Viestura Meikšāna publiskās runas skola	V. Meikšāna informatīvais seminārs “Digitālā komunikācija tavā ikdienā”	4
30.	27.05.	LNB, LBB	LPB 6. kongress “Pagasta bibliotēka - vieta kopienas attīstībai”	6
31.	29.05.	Latvijas Nacionālais kultūras centrs	“Nemateriālā kultūras mantojuma ilgtspējības nodrošināšana”	4
32.	20.08	LNB Kompetenču attīstības centrs	“Domnīca”	2
33.	20.08.	Krāslavas novada CB	“Konsultācija- praktikums par Padlet”	1
34.	26.08.	Krāslavas novada CB	“Investējot jaunās videi draudzīgās tehnoloģijas bibliotēkās”	3
35.	03.09.	PGB	Preiļu reģiona publisko bibliotēku darbinieku seminārs	2

36.	05.09.	Augšdaugavas novada Kultūras pārvalde	seminārs "Vēsturisko liecību pārveidošana elektroniskā formātā"	
37.	22.09.	Augšdaugavas novada Kultūras pārvalde	"Lokālpatriotisma attīstība kultūras jomā, veicinot kopienas sajūtu mūsdienu sabiedrībā"	4
38.	24.09.	EDIC, KNCB	"Digitālās komunikācijas pamati un komplimentu kultūra Eiropā"	5
39.	27.09.	Eiropas Kustība Latvijā	Konference par Eiropas nākotni	2
40.	29.09.	BIBLIO	BIBLIO projekts MOOC	1
41.	29.09.	PGB	"Gudra un ilgtspējīga saimniekošana mazdārziņa un siltumnīcā"	4
42.	30.09.	Izglītības un attīstības centrs "EGO"	"Pasākuma vizuālā tēla un noformējuma veidošana"	8
43.	12.10.	Eiropas Parlamenta biroja	Konference par Eiropas nākotni	1
44.	13.10.	KNCB	Krāslavas novada PB darbinieku vebinārs	2
45.	15.10.	EDIC Austrumlatgalē, PGB, Pedagoģiskās meistarības skola	Informatīvs un praktisks K. Bikšes bezmaksas seminārs "Digitālā vide kā instruments interešu īstenošanai"	4
46.	29.10.	LNB	Domnīca	2
47.	29.10.	Rēzeknes centrālā bibliotēka	"Reputācija un uzvedība digitālajā vidē"	2
48.	03.11.	KNCB	Krāslavas novada PB darbinieku vebinārs	2
49.	04.11.	LNB BAC, KM	"Medijpratība - ne tikai izglītības, bet arī veselības jautājums"	5
50.	12.11.	Gulbenes centrālā bibliotēka	"Podkāstu laiks"	2
51.	17.11.	LNB	"Sadarbība ar medijiem digitālajā Eiropā"	3
52.	22.11., 24.11., 10.12., 20.12.	Ventspils bibliotēkas Reģionālā mācību centrs	Zoom apmācības	2
53.	23.11.	eTwinning	Vebinārs par radošo tiešsaistes sadarbības rīku "Canva"	4
54.	24.11.	LNB	Bibliotekārā virtuālā trešdiena	1
55.	26.11.	EDIC, KNCB	"Dzimtas koks - savu dzimtas sakņu apzināšana"	4
56.	30.11.	LNB	Bērnu žūrija - rakstītprasības, mācīšanās un lasīšanas veicināšana 5+	2
57.	30.11.	Jelgavas centrālā bibliotēka	"Canva – prezentācijas, infografikas, video"	3

58.	01.12.	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	Mācību programma digitālajiem līderiem "Dari digitāli"	4
59.	07.12.	KNCB	Drošais e-paraksts	1
60.	09.12.	Latviešu folkloras krātuves digitālais arhīvs	Mūzikas materiāli digitālajā arhīvā garamantas.lv.	2
61.	14.12.	KNCB	Krāslavas novada PB darbinieku vebinārs	2
62.	14.12.	LNB	Bērnu žūrija - rakstītprasības, mācīšanās un lasīšanas veicināšana 9+	2
63.	15.12.	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	Mācību programma digitālajiem līderiem "Dari digitāli"	4